

SLOVENSKI NAROD

izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3. Večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaževa ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Knez namestnik odpotoval v Berlin

Nj. Vis. knez namestnik in kneginja Olga na državnem obisku pri kancelarju Hitlerju

Beograd, 31. maja. AA. Nj. Vis. knez namestnik in kneginja Olga sta se sredi odpočitve v Nemčijo na uraden obisk k Nj. Eks. kancelarju Adolfu Hitlerju. V njunem spremstvu so: dr. Aleksander Cincar - Marković, zunanji minister, Milan Antić, minister dvora, ga. Olga M. Lozanić, dvorna dama Nj. Vis. kneginje Olge, divizijski general Nikola Hristić, prvi adjutant Nj. Vel. kralja, pehotni brigadni general Linus Dekan-

neva, adjutant Nj. Vel. kralja, topniški polkovnik Slavša Cesarić, adjutant Nj. Vel. kralja, Vukasin Sečerović, kabinetni šef zunanji, ministra in g. Miloš Botorić, tajnik civil. doma Nj. Vel. kralja.

Razstanku na topičerski postaji so prisostvovali kraljeva namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković, prometni minister dr. Mehmed Spaho, osebje tukajšnjega nemškega poslani-

štva, dvorne dame ter civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Jugoslavija in Nemčija

Berlin, 31. maja. i. Naš bivši berlinski poslanik in sedanji zunanji minister dr. Cincar Marković je objavil v »Europäische Revue« članek o odnosih med Nemčijo in Jugoslavijo. V svojem članku piše, da so bili med Nemčijo in Jugosla-

vijo vedno tesni in prijateljski odnosi. zlasti na gospodarskem in kulturnem področju. Ko je bila Avstrija priključena Nemčiji, smo postali neposredni sosedji Nemčije in odnosi med obema državama so se še bolj poglobili. Gospodarsko in kulturno sodelovanje obeh držav je na zdravni podlagi in med Jugoslavijo in Nemčijo ne obstoje nikakoli nasprotja. Jugoslavija veruje tudi nemškim izjavam glede nedotakljivosti svojih meja in bo tudi v bodoče vodila politiko prijateljskega sodelovanja z Nemčijo.

Politični obzorik

O poštenih političnih borbi

V eni izmed zadnjih števil »Hrvatskega naroda« je napisal dr. M. Budak: »Kdor je pripravljen za svoje prepričanje trpeti in, ako treba, tudi umreti, ta je za nas pošten človek ne glede na njegove ideje, ki jih zastopa. In naj so te ideje tudi popolnoma nasprotni našim. To na oceni tega človeka nič ne menja, četudi to spreminja naše stališče nasproti njemu. Mi ga bomo pobijali in se borili proti njemu, ali s spoštovanjem za človeka, ki se bori brez svoje — računice in brez tekočega računa. Potrebno je, da to naši prijatelji vedo, ker bodo tako lažje razumeli naše pisanje, a sami bodo potem morda lažje uravnali svoje stališče napram vsakemu nasprotniku.« — Vilderjeva »Nova riječ« pripominja k temu: »Podpisujemo tudi mi, Dodajamo pa: Zato mi je bližji pošten človek in naj pripada tej ali oni stranki, kakor pa »moj« s »tekočim računom«. Ako bi se tako dejansko postopalo, ako bi bilo to merilo v odnosih med ljudmi našega javnega življenja, potem bi izvajali največjo zmagovito — zmago nad sebi samimi!«

Grof Czernin o cesarju Viljemu

Avstro-ogrski minister zunanjih del med svetovno vojno grof Otokar Czernin je svoječasno napisal memoare o dogodkih med svetovno vojno in o osebah, ki so v tem času igrale odločilno in vidno vlogo. Orisal je nemškega cesarja Viljema, maršala Hindenburga, zadnjega avstrijskega cesarja Karla, madžarskega min. predsednika grofa Tisza, boljševiškega prvaka Bronstein-Tročka in druge veljake tedanje dobe. Zanimiva je sodba, ki jo izreka o cesarju Viljemu. »Kakor rdeča nit je bilo opaziti — tako piše grof Czernin — v njegovem značaju prepričanje o »Gottesgnadentum«, da ga je milost božja poslala, da vlada nad nemškim narodom. O tem svojem »Gottesgnadentum« je bil Viljem svetlo prepričan in o tem njegovem prepričanju ga je utrjevala vsa njegova okolica. Zato ni prenašal nobene, še tako blagohotne kritike. Na njegovem dvoru se je zato razvil najogabnejši bizantizem. Zunanji znak tega bizantizma je bil, da so mu najvišji dostojanstveniki v pasji ponizičnosti in pokornosti poljubljali roko. Cesar je lahko delal in govoril, kar je hotel, naj je bilo pametno ali neumno, vse mu je navdušeno pritrjevalo, vse se je v obdobju klanjal njegovi modrosti. Po svojih sposobnostih je stal Viljem nad povprečnim človekom in bi bil prav uporaben oficir ali inženjer, pa bi njegove sposobnosti donesale tudi primerne sadove, ako bi bil primoran prenašati tudi zbadljivo kritiko. Njegov propast je povzročila v masi prilivalec in stremuhov bizantizem, ki ga je ovil kot bršljan. V državi, kjer je poljubljane rok udomačeno in kjer je imel skoraj neomejeno oblast, je podlegel fatalni usodi, katere žrtev postajajo ljudje, ko izgube realna tla pod nogami in kadar jamejo verovati v svoje božje poslanstvo in v svojo bogupodobnost.« — Tako je karakteriziral Viljema II. mož, aristokrat, avstrijski zunanji minister, ki je imel med vojno mnogo posla z njim in je torej imel priliko ga temeljito spoznati.

Šolstvo na Slovaškem leta 1918. in 1939.

Po podatkih, ki so jih objavile slovaške narodne stranke, ki so bile za enotno čekoslovaško državo, so imeli Slovaki leta 1918 v celnem 140 ljudskih šol s slovaškim učnim jezikom, a se te so vzdrževale verske občine — protestantske in katoliške. Slovaških učiteljev je bilo takrat 390. Leta 1938 pa je bilo na slovaškem 3277 osnovnih šol s 9142 razredi, na katerih je poučevalo 8726 slovaških učiteljev in učiteljic. Leta 1918 imeli Slovaki niti ene slovaške meščanske šole, leta 1938 pa so jih imeli 197 s 1491 razredi. Pod Madžarsko nismo imeli Slovaki tudi nobene srednje šole, imeli profesorjev sta bila samo dva Slovaki. Leta 1938 pa je bilo na Slovaškem 49 srednjih šol s 627 razredi, na njih pa je poučevalo 493 slovaških profesorjev. Takisto niso imeli niti ene učiteljske, trgovske, obrtne in strokovne šole, leta 1938 pa so imeli takih šol 83 in delovalo je na teh šolah nad 200 slovaških učiteljev in profesorjev. Da Slovaška pred osvojenjem ni imela nobene visoke šole, se razume samo od sebe. Takoj po osvojenosti pa je bila v Bratislavi osnovana univerza, v Košicah pa tehniška visoka šola, na katerih je poučevalo 53 slovaških profesorjev in docentov. To so dejstva, ki se ne dajo spraviti s sveta.

Borzna poročila.

Curh, 31. maja. Beograd 10, Pariz 11.7525, London 20.77, New York 443.625, Bruselj 75.525, Milan 23.34, Amsterdam 238.50, Berlin 178, Praga 15.22, Varšava 83.75, Sofija 5.40, Bukarešta 3.25.

Pomagajmo zidati sokolski dom v Trnovem!

V pričakovanju govora Molotova

Danes popoldne bo v ruskem parlamentu orisal stališče Rusije glede mednarodnega položaja

Moskva, 31. maja. AA. Reuter: Sovjetski odgovor na angleško-francoske predloge o sklenitvi trojne zveze se ni dostavljal angleški vladi, toda pričakuje se, da bo dostavljen še pred današnjim govorom Molotova v parlamentu. Seja parlamenta bo popoldne. Ako Molotov ne bi predal do noči pismenega odgovora, bo vsakakor dal pojasnila v parlamentu. Snoti se je angleški veleposlanik Seeds razgovarjal z Molotovom skoro 2 uri. Razgovori so bili informativnega pomena ter je Seeds dal Molotovu gotova pojasnila glede francosko-angleškega predloga.

Včeraj je prisel v Moskvo francoski veleposlanik Paul Emil Naggiar, ki je takoj obiskal angleškega veleposlanika.

Pariz, 31. maja. AA. Minister za zunanje zadeve Bonnet je sprejel snoti veleposlanike Zedinjenih držav, Rumunije in Sovjetske Rusije. Razgovor, ki ga je imel snoti francoski zunanji minister Bonnet s sovjetskim veleposlanikom Suricem, se je nanašal na francosko-angleško-sovjetska pogajanja. Domnevajo, da se bo današnji govor Molotova nanašal na splošno politiko Sovjetske Rusije in da bo v svojem govoru tudi jasno orisal stanje teh pogajanj.

V poučenih krogih zatrjujejo, da je že dosežen med Francijo, Anglijo in Sovjetsko Rusijo popoln sporazum.

London, 31. maja. AA. Stefani: Poluradna agencija »Press Association« javlja, da sovjetski maršal Vorosilov ter poljski maršal Rydz-Smigly ne bosta edini tuji vojaški osebnosti, ki sta povabljeni na manevre angleške vojske v septembru. Vabilo bodo dobili tudi vojaški šefi vseh onih nacij, ki bodo pristopile k protitotalitarnemu bloku. Na ta način bi se vršila konferenca generalnih štabov vseh imenovanih držav, na kateri bi se razpravljala vprašanja v zvezi s tem blokom.

Odgovor Moskve bo izročen danes

Pariz, 31. maja. AA. Havas: V zvezi z angleško-francosko-ruskimi pogajanjmi smatra »Petit Parisien«, da bo ruski odgovor predan še danes v Parizu in Londonu. V toku pogajanj je bil v sporazumu z vsemi tremi vladam tekst prvotnega predloga nekoliko spremenjen. Te spremembe se ne nanašajo na vsebino pakta o vzajemni pomoči, temveč samo na mehanizem delovanja pakta.

Poljska nota gdanskemu senatu

Poljska vlada izjavlja, da je pripravljena na mirno likvidacijo sporov

Berlin, 31. maja. i. Na noto gdanskega senata zaradi dogodkov v Galkovu, kjer je bil ustreljen pri napadu na poljske carinike član nemških narodno socialističnih napadalnih oddelkov, je zdaj izročil diplomatski predstavnik Poljske senatu odgovor poljske vlade. Poljski odločno zavračajo trditve, da so oni zakrivil incident in da je bil Nemec Krüger namenoma ustreljen. Foudarjajo, da cariniki sploh niso bili oboroženi.

Nota poljske vlade ugotavlja:

1. da popolna odgovornost za incidente pada na oblasti Gdanske;

2. poljska vlada prizna upravičenost očitkov proti trem poljskim uradnikom v Gdanku ter naglašja, da bo poljska vlada sama sklepala o tem, ali bodo gotovi poljski uradniki v svobodnem mestu odpoklicani ali ne;

3. ako senat v resnici želi likvidirati napetost, je poljski komisar pripravljen razpravljati o ukrepih, ki bi jih bilo treba sprejeti s tem v zvezi.

V zvezi s poljskim odgovorom polemizira danes nemški tisk, ki iznaša zopet hude očitke proti Poljakom, češ, da je bila smrt Krügerja navaden umor, preko katerega Poljaki kar molče prehajajo in ga v svoji notji niti ne omenjajo, niti ne opravičujejo. Glede poljske izjave, da so pripravljeni za pogajanja, naglašajo nemški listi, da je to zopet izključno poljska propaganda in da hočejo Poljaki dejansko odgovornost za dogodek v Galkovu naprtiti izključno oblastem v Gdanku.

Gdansk odklanja

Gdansk, 31. maja. Senat v Gdanku je poslal poljski vladi odgovor na poljsko noto, v kateri zavira vse poljske navedbe in zahteve. Protestira, da Poljska neče odpoklicati svojih carinikov z ozemlja Gdanska ter pravi, da je poljski predlog za sklicanje konference, ki naj bi rešila vsa vprašanja samo manever, ki naj bi vplival na mednarodno javno mnenje v korist Poljske. ske.

vodi direktor znanega švicarskega lista »Journal de Geneve« Martin, v njej pa so zastopniki najuglednejših listov iz zapadne in severne Evrope. Goetje so si danes ogledali prestolnico in njene zanimivosti. Jutri pojdejo na Avalo in Oplenac, potem pa bodo nadaljevali svoje informacijsko potovanje po vseh pokrajinah Jugoslavije, ki prihajajo v poštev za turistični promet.

Resolucije kongresa angleških socialistov

London, 31. maja. V letni kongres delavske stranke se je bavil z angleško zunanjo politiko kakor tudi s splošnim mednarodnim položajem. Resolucija, ki izraža nezadovoljstvo nad zavlačevanjem zaključitve pogodbe z Rusijo je bila sprejeta z 2.363.000 glasovi proti 55.000 glasovom. Nasprotno sta bili odklonjeni resolucija, ki je zahtevala naj se izjavi Anglija pripravljenost, da postavi vse kolonije pod sistem mednarodne uprave, kakor tudi resolucija, ki se izrekla proti vsakršni obliki splošne vojaške obveznosti.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Pred ukinitvijo ameriške nevtralnosti

WASHINGTON, 31. maja. br. Predlog zunanjega ministra Hulla glede revizije zakona o nevtralnosti Zedinjenih držav je v ospredju vsega zanimanja ameriške javnosti in predstavlja glavni predmet komentarjev svetovnega tiska. V tem, da se je Amerika odločila za tako dalekosežno revizijo zakona o nevtralnosti, vidijo dokaz, da je Amerika čvrsto odločena z vsemi sredstvi podpreti evropsko mirovno fronto in tako prispevati svoj maksimum za ohranitev miru.

Senzacionalno je vplivala tudi izjava predsednika senatnega odbora za zunanje zadeve senatorja Pittmanna, ki je naglasil, da bo v celoti podprl Hullov predlog za spremembo zakona o nevtralnosti, ker smatra, da se more

Amerika le na ta način izogniti veliki nevarnosti, da bi bila v primeru kakega napada osamljena. Izjava senatorja Pittmanna je napravila v vsej ameriški javnosti in v parlamentarnih krogih globok vtis.

Zagovorniki izolacijske politike pa so prav tako marljivo na delu, da preprečijo nameravano revizijo tega zakona. Pri tem igrajo glavno vlogo notranje politični razlogi. Kljub temu pa je položaj v parlamentu ugoden za Hulla odnošne za vlado, ker tudi predsednik zunanjega odbora Bloom zagovarja stališče vlade. Če bo poslanska zbornica sprejela predlagano revizijo, se ji tudi senat ne bo mogel upirati. V zunanje političnih odborih se bo že danes začela razprava o Hullovem predlogu.

Slovaki za prijateljstvo s Čehi

Značilen preokret na Slovaškem — Poljska propaganda na delu

Bratislava, 31. maja. r. Veliko pozornost v vseh političnih krogih je zbudilo pisanje glavnega organa slovaške vlade, ki je do nedavna bruhal ogenj in žveplo na Čeha. Sedaj pa se je nenadno docela izpreobrnil in se je začel zavzemati za prijateljstvo in čim tesnejše sodelovanje s Čehi. Pri tem naglašja, da so med obema narodoma sicer potegnjene meje, toda ne sme postati pra-

vilo, da živita drug poleg drugega kot tujca, ki drug o drugem ničesar ne veda. Iz vsega pisanja »Slovaka« se zrcali spoznanje ogromne napake, ki so jo napravili slovaški ekstremisti, ko so razbili skupno čekoslovaško državo. Slovaki se čutijo vedno bolj osamljeni in zapuščeni in šele sedaj uvidevajo, koliko oporo in zaslombo so imeli v skupni državi v Čehih.

Grozote bodoče vojne

Fašistični list o strateških načrtih Italije za primer spopada s Francijo in Anglijo

Rim, 31. maja. g. »Resto del Carlino« je objavil članek izpod peresa generala Belattija, v katerem zavrača grožnje francoskega tiska o nadmoči demokracij in pravi, da bo, če pride do spopada, Sredozemsko morje grob francoske in angleške mornarice in njunega letalstva. V tistem trenutku, ko bi Anglija in Francija pričeli vojno proti Italiji, bi izbruhnil upor v vseh njunih kolonijah. Italija ima najmočnejše brodevoje podmorje in italijanski mornarji poznajo Sredozemsko morje kakor svoj lastni žep. Večje število ita-

lijanskih letalcev bi se žrtvovalo ter bi zasuli francoske in angleške vojske ladje s tonami eksploziv. Če pa mislijo v Parizu in Londonu na to, da bodo z letalskimi napadi na nezaščitena italijanska mesta ustrovali Italijo, potem naj vedo, da bodo v istem trenutku italijanska in nemška letala izvršila tako strašno bombardiranje Pariza in Londona, da bosta ti dve mesti izginili z zemeljske površine. O tem naj si bodo že sedaj na jasnem. Italija bo v polni meri izkoristila svojo postojanko v Abesiniji in prav tako tudi v Albaniji.

Italijanske izkušnje v Španiji

Rim, 31. maja. AA. Stefani. Državni podtajnik letalskega ministrstva general Vale je imel v senatu o priliki razprave o proračunu tega ministrstva govor, v katerem je med drugim govoril o izkušnjah, ki ei jih je italijansko letalstvo pridobilo v španski državljanski vojni. Tam se je videlo, kako močno lahko deluje letalstvo. Vloga bombnikov je prekosila vsa pričakovanja. Da Barcelona, Madrid in Valencija niso še bolj trpela zaradi bombardiranja, se imajo zahvaliti edino želji generala Franca, da se napravi med mestom čim manj škode. Toda važnost letalstva se je pokazala tudi na morju. V španski državljanski vojni je francosko letalstvo uničilo ali hudo poškodovalo 162 trgovskih parnikov v španskih lukah. Strahotna so bila razaranja tudi o priliki bombardiranja vojaških skladišč v Valenciji. Samo o priliki enega bombardiranja je bilo uničenih 30.000 ton petroleja in bencina. Na kraju je general Vale dejal, da je Italija lahko ponosna na napredek svojega letalstva, italijanska letala so med najhitrejšimi na svetu, motorji med najboljšimi, letalci pa med najhujšimi.

Odprava mature na nemških strokovnih šolah

Berlin, 31. maja. AA. Prosvetni ministri brez mature hodi na visoke šole. To velja posebno za absolvente tehničnih strokovnih šol gradbene in strojne stroke, višjih kmetijskih šol, kolonijanske šole in višjih vzgojnih šol.

„Slovaška država se zahvaljuje“

Slovaški minister za propagando, znani Sanjo Mach se je razgovarjal z novinarji v Bratislavi o finančnem položaju slovaške republike. Izjavil je, da je finančni položaj države dokaj težaven, zlasti ker Slovaška ne dobi niti pare od zlate rezerve bivše češko-slovaške Narodne banke, na kar je z vsoto gotovostjo računala. Ta primanjkljaj bo morala Slovaška pokriti na kak drug način. Delali so se v tem pogledu razni načrti, končno pa so prišli vladni krogi do zaključka, da bo treba uvesti javne zbirke, da se na ta način pomaga državnim financam. Prebivalstvo bo pozvano, da prispeva v gotovini za državni sklad in da izroči državni blaginji svojo zlatino. Vsak državljan, ki se bo odzval temu pozivu, dobi železen prstan z vgraviranim napisom: »Slovaška država se zahvaljuje!« — Ali se ne delajo Slovaki skomine po svojočasnih »egiptskih« polnih loncih?

Inzerirajte v „Sl. Narodu“!

Največja knjižnica na svetu

Kongresna knjižnica v Washingtonu je pravkar izdala svoje poročilo za l. 1938. Iz tega poročila je razvidno, da obsega ta knjižnica ni manj nego 9.841.000 del, tako da bi bila skoraj dvakrat večja od slovitih knjižnic Britanskega muzeja, ki šteje namno 4.450.000 knjig.

Tudi pariška narodna knjižnica se ni doslej petih milijonov izvodov, druge velike državne knjižnice pa v primeru z Washingtonsko knjižnico seveda še dosti bolj smotajajo, ker obsegajo le po 2 do 3 milijone knjig in spisov.

Naročajte, čitajte in širite

„Slovenski Narod“!

Strahovit poraz

Japonec

Čungking, 31. maja. i. Vrhovni poveljnik severne kitajske armade javlja, da je bila severna japonska armada včeraj strahovito poražena in so v bitki Japonci izgubili okrog 25.000 mož.

Inzerirajte v „Sl. Narodu“!

Ponesrečen preoceanjski polet

London, 31. maja. AA. Tukajšnji listi trdijo, da je treba opustiti vsako upanje na rešitev ameriškega letalskega Thommy Smitha, ki je poskušal preleteti Ocean. Smith je razpolagal z bencinom samo za 40 ur.

Novinarji iz zapadne Evrope v Beogradu

Beograd, 30. maja. p. Skupina novinarjev iz zapadnih in severnih evropskih držav, ki potujejo na vabilo Putnika po naši državi in so se čez praznike mudili na Beču, je davi prispela v Beograd. Skupno

Korošci in Primorci dobe vojno odškodnino

Nemudoma je treba prijaviti sedanje točne naslove oškodovancev v Ljubljani dr. Mateju Pretnerju, v Mariboru pa dr. Slavku Fornazariju

Maribor, 30. maja. Po prevratu v letih 1920 do 1924 in tudi pozneje je bilo vloženih okoli 2000 prijav škod, ki jih je posameznikom in njihovim družinam povzročila svetovna vojna za časa bojev ob Soči, oziroma osvobodilni boji na Koroškem. Po tolikih letih dobiva vprašanje plačila teh škod konkretno obliko. Napori odborov vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani, temeljita pojava celotne zadeve, dokaz upravičenosti zahtev in težkih posledic, pod katerimi trpe še danes skoro vsi oškodovanci, je priborila temu vprašanju večjo naklonjenost pri odločujočih čimteljih, ki so uvideli, da treba to težko vprašanje vendar enkrat popraviti. Po nalogu min. dr. Korošca so bile vse prijave, katere so se nahajale pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravlja, kjer jih je zbral in uredil ter pripravil njihovo rešitev dr. Krmpotič, lanske jeseni poslane kr. banški upravi v Ljubljani, ki je na prošnjo obeh odborov prevzela rade volje naloge, da ugotovi dejansko stanje in višino celotne škode, kakor tudi vsakega posameznega primera posebej.

S tem korakom se je zadeva po tolikih letih končno premaknila s mrtve točke. Pri banški upravi v Ljubljani je bil, kot je bilo že javljeno, ustanovljen poseben referat za vojne škode, ki je začel pred kratkim posloovati. Delo, ki ga čaka, bo precejšnje in odgovorno. Predvsem je razvidno iz prijav, da so oškodovanci prijavljali škodo vsak po svoje, kakor je pač kdo vedel in znal. Oškodovanci zneski so navedeni neke podrobnosti za vsak posamezni predmet, deloma pavšalno, nekateri v kronah in predvojni valuti, drugi samolastno in po raznih vidikih preračunani v valuto, veljavno na dan prijave. Ne-

kateri oškodovanci ponujajo dokaze potom priči, drugi so priložili certifikate listine, uradne ali privatne itd. Med prijavi je mnogo takih, ki se ne tičejo pravih vojnih škod, temveč rekvizicij, internacij, škod, nastalih ob selitvi, sploh radi najrazličnejših krivic, ki so se oškodovancu v času vojne pa tudi po vojni pripetile.

Vse to zahteva mnogo dela in truda, če za ureditev spisov in predpriloge, ter bo zelo otežilo ugotavljanje in cenitev. Predvsem bodo marsikateri prijave izločene, ker ima referat določeno naloge, ugotoviti vojne škode, toda škode, nastale zaradi vojnih dogodkov na imovini jugoslovenskim državljanom na Gorškem in v ostalem Primorju ter zaradi osvobodilnih bojev na Koroškem. Take prijave bodo natančno preizkušene glede upravičenosti in glede višine, ker je marsikaj tudi pretrganost, medtem ko so mnogi, in to najskromnejši, svoje škode tudi skromno, skoro preskromno in na vinarje navajali.

Ko bo oškodovanci plačala država iz državne blagajne, hoče povsem upravičeno točno ugotoviti, kdo je upravičen, da prejme odškodnino, kakor tudi koliko mu gre. Zato bo po ureditvi in izpolnitvi spisov vsak posamezni oškodovinski primer natančno preiskani.

Najprej pa mora referat urediti spise ter zbrati točne sedanje naslove oškodovancev, ki so medtem v mnogih primerih menjali bivalisti ali pa tudi umrli, ter so na njihovo mesto stopili njihovi dediči.

Odbora vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani sta prevzela naloge, da pripravita vse, kar bo potrebno, da se delo pospeši. Kr. banska uprava bo izdala najbrže posebne tiskovine, katere bodo

vsebovale vse podatke, katere bo moral vsak oškodovalec navesti, s čimer se postopek poenostavi, ker bodo vse navedbe predpisane po enotnih principih, tako glede oškodovanskega zahtevka, upravičenosti, dokazov in dokazilnih sredstev.

Kr. banska uprava je dala odboru vojnih oškodovancev v Mariboru in Ljubljani, oziroma njunemu pravnemu pooblaščenec nalog, da prijavi nemudoma sedanje točne naslove oškodovancev, z navedbo imena, priimka, naslova, imena očeta in matere z njenim dekliškim priimkom, poklica, kjer je oškodovalec medtem umrl, enake podatke dedičev.

Vojni oškodovanci naj radi tega takoj osebno prijavi zahtevane podatke pravnemu pooblaščenec odbora vojnih oškodovancev v Mariboru dr. Slavku Fornazariju, Sodna ulica 14, oz. odbora vojnih oškodovancev v Ljubljani dr. Mateju Pretnerju, Odvetniku v Ljubljani, Tyrševa 38, oziroma, naj to store pisмено. Pripravo pa naj tudi nemudoma potrebuje listine, zlasti morebitne uradne certifikate, polizvoje za sedanje bivalisti priči, na katere se nameravajo sklicevati i. dr.

Oni oškodovanci, ki še niso prijavili svojih škod in svojih zahtevkov, naj pripravijo potrebne dokaze in listine ter se zgledajo pri imenovanih odborih oz. zastopnikih v svrhu podrobnjših pojasnil in prijav, zlasti ker bodo morali iz praktičnih razlogov izvršiti prijave tako, da bodo ustrezale zahtevam oblasti.

Nadaljnja pojasnila in navodila dobe oškodovanci pri navedenih odborih ter bo do sporočena tudi v časopisih.

Za sedaj je najnujno treba prijaviti zahtevane naslove.

Dr. Fornazarij

Pred kongresom vinogradnikov

Vinogradniki in viničarji se zbere letos 3. junija v Šmarju pri Jelšah

Maribor, 30. maja. Vsako leto se zbere naši vinogradniki in viničarji k rednemu in tradicionalnemu vinarskemu kongresu, ki je navadno združen z rednim letnim občnim zborom Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru. Na vsakoletnem kongresu razpravljajo naši vinogradniki o vseh preteklih problemih, ki se nanašajo na razvoj, napredek ter uspevanje našega vinogradništva.

Letos se zbere vinogradniki 3. junija ob 17. v Šmarju pri Jelšah, kjer bo 13. redni letni občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru. Naslednji dan, to je v nedeljo 4. junija pa bo s pričetkom ob pol 10. XI. vinarski kongres. Na kongresu bodo razpravljali naši vinogradniki o vseh važnih in aktualnih vprašanjih, med drugim o pomenu namiznega grozdja, o kletarskih združenjih, o kletarstvu brez dodajanja sladkorja itd. Kmetijski svetnik Vladimir Kureš bo razpravljal o pomenu in potrebi namiznega grozdja pri nas. Na

dnevnom redu je tudi predavanje o pomenu ter ureditvi kletarskih združenj.

V okviru teh prireditve bo tudi pokažnja vina, ki jo priredi vinarska podružnica v Šmarju, ter vinski sejem, na katerem se bodo vinogradniki in vinski trgovci lahko prepričali, da pridelujejo vinogradniki šmarskega sresa prav dobro vinski kapljico. V nedeljo popoldne pa si bodo ogledali naši vinogradniki del vinskih goric okoli Tinskega, kamor bodo napravili izlet z avtobusi. Tisti, ki se ne bi hoteli udeležiti tega izleta, pa si bodo lahko ogledali zdravilišče v Rogaske Slatini ali pa kmetijsko šolo pri Sv. Juriju ob južni železnici.

Naš vinogradnik je danes v izredno težkem položaju. Visoki pridelovalni stroški, slabe prodajne možnosti in velika bremena, pogoste vremenske uime ter druge nadloge ustvarjajo stanje vedno manjše rentabilnosti našega vinogradništva. Obenem pa bodo imeli vinogradniki tudi priliko, da spoznajo lepote šmarskega sresa ter tamkajšnjih vinogradniških prilik.

Prlekija bliže Mariboru?

Misli ob otvoritvi avtobusne proge Maribor-Ljutomer. Tudi v mestu samem je treba izpopolniti avtobusno omrežje

Maribor, 30. maja. Binkoštno soboto so otvorili novo avtobusno progo Maribor-Sv. Lenart-Sv. Jurij ob Ščavnici-Ljutomer. Važno nove proge je v tem, ker se bo Prlekija morebiti vendarle bližje primaknila Mariboru. Znano je, da je promet, ki veže našo Prlekijo z Mariborom, precej pičel in slab. Ljudje, ki bi nedvomno prišli v Maribor letno pet do šestkrat, se morajo zaradi neugodnih železniških zvez omejiti na enkratno ali dvakratno letno potovanje v Maribor. Le v najnujnejših poslovnih in drugih primerih se je naš prebivalec kmetovalec pripeljal do Maribora. Z novo avtobusno progo pa je — upajmo — naša Prlekija Mariboru precej bližje. Seveda se bodo morali nekateri nedostatk, ki bodo na tej progi neizogibni, se odstraniti. Bliznja bodočnost pa bo pokazala, če ni bila uvedba nove avtobusne proge zlasti z ozirom na kakovost cest nekoliko preuranjena. Morebiti se bodo pokazale tudi druge pomanjkljivosti, ki jih čutimo v takih primerih zmerom šele pozneje.

Važno nove avtobusne zveze pa je tudi v tem, ker se bo s tem tudi Prekmurje precej približalo Mariboru. Koliko je bilo že pisanja in razpravljanja o tem, kako primakniti našo Prekmurje v okolice Maribora ter njegovega zaledja. V tujskoprometnem in poslovnogospodarskem življenju je bilo v letu 20 let med Mariborom in Prekmurjem še vse premalo pozitivnih postavk. Prekmurje je bilo kakor odrezano od Maribora, saj si je marsikdo spričo neugodnih železniških in drugih prometnih zvez premislil za večurno potovanje po železnici v Maribor. Z novo avtobusno zvezo pa je tudi našim Prekmurcem omogočeno, da z uporabo te zveze do Maribora precej skrajšajo doseganje pot. Tako si Maribor lahko obeta tudi s te strani vsaj delno povečanje tujeskega prometa, osvežitev gospodarsko poslovnih stikov med Mariborom in Prekmurjem.

Morebitna zadovoljiva frekvenca bi lahko sprožila nadaljnja pobuda podaljšanja avtobusne proge iz Ljutomera do Murske Sobote. Seveda mora iti proga skozi Zelenko, ki so stran od sedanjih železniških postajališč. Težko si pa moremo misliti uspešno izvedbo velikopotezne načrta brez ekspeditivnega reševanja paralelnega vprašanja modernizacije cestne zveze Maribor-Ljutomer-Murska Sobota.

Mariborčani pa si želimo novih pobud tudi v samem mestnem avtobusnem prometu. Vsek dan bolj čutimo, da bi bil tramvaj vendarle nekaj povsem drugega, kakor je na primer avtobus. Tramvaj je pač izrazito ljudsko vozilo, ki omogoča bolj ceneno in tudi udobnejše prevažanje potnikov. Vstopanje ter izstopanje je pri tramvaju pač mnogo hitreje, dočim predstavlja v avtobusu nekaj zapletenosti.

nega. Seveda ni danes smiselno razpravljati o teh stvareh, ker je po toči zvoniti pač prepozno. Dejstvo pa je, da se je Maribor v zadnjem desetletju silovito razmahnil v vse smeri. Iz dneva v dan čutimo, da dosega glavna proga, glavni kolodvor, vojašnica kralja Petra ne ustreza povsem prometnim potrebam mariborskega prebivalstva. Potrebno je sicer, da so pri določanju prog merodajni prvenstveno komercialni vidiki. Na drugi strani pa je dejstvo, da je naloga mariborske mestne občine skrbeti za prometne potrebe vsega mestnega prebivalstva.

Če premočimo dosežanje avtobusno mrežo v samem mestu, vidimo, da je iz tega omrežja izločen ogromen del mesta, ki zavzema vseh prostor severno Aleksandrovo ceste. Glavna trga in Koroške ceste. In vendar je obseg mesta na tem teritoriju precej razširjen in je tudi število prebivalstva toliko, da je upravičena zahteva po večjem upoštevanju prometnih potreb v tem mestnem delu. Zaradi tega bi bilo primerno misliti na uvedbo krožne proge, ki bi šla morebiti do Glavne trga vzdolž ulice Kneza Kolceja po Cvetlični ulici do glavnega kolodvora, odtod po Kolodvorski, oziroma Kopitarjevi ulici in naprej po Maistrovi ter Koroševi ulici do Kamniškega dvorčeta, potem pa po Vrbanovi oziroma Vrtini ulici nazaj na Glavni trg bodisi po Koroški cesti ali pa po Orožnici in Stolni ulici. Pred leti je bila sicer uvedena slična krožna proga, vendar pa v manjšem obsegu. Proga so svojčas zaradi nerentabilnosti ukinili. Z novo zamisljo pa bi bilo treba zagotoviti prometno uspešnost v tem mestnem delu, ki zajema veliko večje število prizadetih prebivalcev, kakor pa ga je svojčasna krožna proga.

Naloga vseh je, da mislimo na vsestranski razvoj Maribora. Pri tem ne smemo pozabiti na stalno izpopolnjevanje ter modernizacijo mestnih avtobusnih prilik, ki jih je treba urejevati po vidikih dejanskih prometnih potreb.

Iz Ptuj

Binkoštni prazniki so se letos zelo slabo obnesli. Deležalo je oba dneva, temperatura pa je znatno padla. Za praznike pa je posetilo Ptuj veliko tujcev iz bivše Avstrije. Okoliške gostilne so imele dovolj gostov, zato pa so bile mestne gostilne prazne.

Akademski pevski zbor priredi v petek 2. junija v Ptuj veliki pevski koncert v mestnem gledališču pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Koncert bo vodil zborovodilnik g. France Marolt.

Nastop šolske mladine bi moral biti že dvakrat, pa je bil preložen zaradi slabega vremena. Nastop gimnazije in me-

ščanske šole, bi se moral ponovno vršiti na binkoštni ponedeljek, pa je zaradi dežja tudi to pot moral odpasti.

Strelna ušga. Na binkoštno nedeljo je zjutraj divjala nad Dravskim poljem huda nevihta. Med nevihto je tudi parkrat treslo. Strelna je udarila okoli polnočnega gospodarstva poslopostopa posestnika Dravenskega v Zg. Pleterjih. Poslepe je bilo mahoma v plamenih in do tal uničeno. Komaj so rešili živino. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Cirkove. Škoda znaša okoli 20.000 din.

Vojaki obvezniki, ki še nimajo novih vojaških izprav, se pozivajo, da zamenujajo stare z rumenimi mehkiimi platnicami pri vojaškem uradu na mestnem magistratu.

Fantovski pretepi

Ljutomer, 30. maja

Fantje iz Hrastja in Stare vasi so si med seboj v hudem sovraštvu. Kjer pribejo skupaj, se stepejo, pa naj bo v gostilni ali pred cerkvijo. Na binkoštni ponedeljek bi se morala vršiti v Vučji vasi gasilska tombola. Kljub temu, da je bil dež in se tombola ni vršila, so se zbrali ljudje iz bližnjih vasi, misleč, da bo dež pomehal in bodo igrali na srečo. Prišli so tudi fantje iz Hrastja in Stare vasi. Seveda ni dolgo trajalo, da so se pričeli najprej med seboj pripraviti in končno se je izprepra izcimil pretep. Pretepa ni bilo konec, dokler jih ni posteno izkupil posestniški sin S. T. iz Stare vasi, ki ga je nekdo izmed nasprotnikov zabodel z nožem v trebuh, da so ga morali prepeleti v bolnico. Tudi drugi fantje so iz tega pretepa odnesli večje in manjše bunte.

Tudi v Kokoričih so gasilci v ponedeljek imeli najavljeno tombolo, a so jo zaradi dežja, morali odpovedati. A fantje so se zbrali in so tam popivali, dokler se niso sporekli in stekli. Nekje se precej vinjeni fant je razbil steklenico. Ko so od njega zahtevali, naj steklenico plača, je potegnil nož in začel z njim mahati okrog. Radi tega so ga prijeli in ga vrgli ven. To je bil povod, da se je začel pretep, ki pa k sreči ni zahteval, razen bunk in nprask, večjih žrtve.

Številne tombole po Murskem polju so prava nesreča, kajti na njih se fantje navadno stepejo in orožniki imajo potem vedno dosti posla. Pretepi škodujejo ugledu naših vasi v neposredni bližini državne meje. Pretepače bi morali eksemplarčno kaznovati.

Iz Murske Sobote

Sokoški župni zlet. Ena najpomembnejših slavnosti bo zlet mariborskega sokolskega župe. Na predvečer župnega zleta, 17. junija bo v Sokolskem domu tekovalna akademija. Na njej nastopijo tudi tekovalci naše olimpijske vrste, ki so na svetovnih prvenstvih med najboljšimi tekovalci sveta zavzevali vodilna mesta. Glavni zletni dan pa bo v nedeljo 18. junija, ko bodo nastopili na stadionu SK Mure tekovalni oddelki vseh društev in čet mariborske sokolske župe skupno z ostalimi gosti iz sosednih žup, da pokažejo pred svetom sadove dolgoletnega in sistematičnega dela na polju telesne kulture.

Kolesarska nepredvidnost. Pred gimnazijo je neki kolesar povozil 8-letno Gombišk Marijo iz Murske Sobote. Dobil je hude poškodbe na glavi, da je morala v bolnico. Kolesarske nesreče so pač na dnevnem redu, zato bo treba ostreje postopati z nepredvidnimi kolesarji, vsak najmanjši prestopok pa bo treba takoj javiti oblasti.

Jeleni v Prekmurju. V zadnjem času se pojavlja vedno več jelenov v naših loviskih bližini madžarske meje. Zivali se kar lepo pasejo po naših travniških, zlasti v okolici Šalovcev. Jeleni so prišli iz sosedne Madžarske, kjer jih baje preganjajo s karbidom. Ljudje so jih videli pri nas v skupinah po 6, 8, 12 in še več. Prijatelji divjadi gotovo ne žele, da bi morali jelene preganjati iz naših lovišč, morali pa bodo lovski zakupniki poravnati eventualno škodo, ki bi jo napravili jeleni.

Zadnji transport v Nemčijo. V preteklem tednu je odšel iz Murske Sobote zadnji transport delavcev v Nemčijo, ki je bil obenem eden največjih. Z dvema zaporednima vlakoma je odšlo v Nemčijo 1513 delavcev.

Toča. Toča je v preteklem tednu pobila vse v okolici Tršanovcev. Žito in pšenice bodo morali kmetje ponekod pokositi.

Kolavdica telefona. Pred dnevi je bila kolavdica telefona za novo položeni kabel. Komisiaja iz Ljubljane je ugotovila, da so žice po strehah preveč napete in zato

se sliši močno brnenje. Ta nedostatek bo v kratkem odpravljen, ker bodo žice nekoliko zrahljane.

Zatiranje roparic. Lovski čuvaj g. Leo Ratnik je v zadnjem času ustrelil 67 jastrebov, 113 psov, mačk in podlasc ter pobral 308 jajc srakam, vranam in jastrebom.

Zopet velika matura na naši gimnaziji. Po 10 letih bo letos na naši gimnaziji zopet velika matura, h kateri bo pristopilo 27 kandidatov.

Letalski dan. Ob zaključku Prekmurskega tedna, 26. junija bo naša jadrnalna skupina Aerokluba pokazala svoje prve uspehe s prireditvijo letalskega dne. Naši jadranci bodo samo sodelovali pri organizaciji tega dne. Pri mitingu bodo sodelovali vojaška in civilna letala, motorna in brezmotorna. Posebna komisija si je že ogledala prostore, ki bi prišli pri tem v poštev.

Tujskoprometni tečaj. Banska uprava priredi 7. junija brezplačen enodnevni tečaj. Predavali bodo znani strokovnjaki o tuizmu vobče, o polepsanju zunanjega lica tujskoprometnega kraja, o tujskoprometni propagandi ter o zvezi higijene s turizmom. Predavanja bodo od 8. do 12. in od 14. do 18. Tečaj se priporoča vsem, ki imajo smisel za povzdigo tujskoprometnega kraja, zlasti pa mladini. Prijave sprejema Tujskoprometno društvo v Murski Soboti.

Manifestacija mariborskega sokolstva

V nedeljo okrožni zlet s povorko in sokolskim nastopom v Ljudskem vrtu

Maribor, 30. maja. Maribor bo doživel v nedeljo 4. junija prirčno, veliko manifestacijo sokolske misli. Sokolstvo Maribora in okolice se namreč vadi in temeljito pripravlja za svoj okrožni zlet, ki naj pokaže moč mariborskega sokolstva in ki naj izprica nacionalno, sokolsko in slovensko srce jugoslovenskega Maribora.

Višek nedeljskih sokolskih slovesnosti bosta dopoldanska povorka skozi mesto, popoldne pa veliki javni nastop na letnem telovadšču matičnega Sokola v Ljudskem vrtu.

Mariborske in okoliške novice

Tržne novice: V smislu poročila mestnega tržnega nadzorstva z dne 27. t. m. so na mariborskem trgu veljavne naslednje cene: Meso: govedina 6 do 12, telatna 8 do 12, svinjsko meso s kostmi 11 do 12, svinjsko meso izluščeno 14 do 15, riba 16 do 17, zajec 12 do 13, salo 14 do 15, slanina 13 do 14, pljuča 6 do 7, jetra 8 do 10, rebra 11 do 12, svinjska glava z jezikom 5 do 8, ledvice (komad) 2 do 3, noge (komad) 1 do 2 din. Perutnina: kokoši (komad) 18 do 28, piščanci (par) 16 do 60, gos (komad) 40 do 45, purani 45 do 65, rabe 13 do 20, domači zajci 5 do 20, kozliči 35 do 75. Krma: (za 100 kg) sladko seno 55 do 65, kislno seno 40 do 45, pšenčna slama 30 do 35. Ribe: belice 8 do 9, ščuke 14, morske ribe 10 do 34, morski raki 20 din za kg. Mlečni izdelki: smetana (liter) 7.50 do 10, mleko 1.50 do 2, surovo maslo 24, čajno maslo 28 do 32, domači sir 8 do 10, jajca 0.50 do 0.75. Zito: (za liter) pšenica 1.75, rž 1.75, ječmen 1.50, koruza 1.25, oves 1.25 do 1.50, prosa 1.75, ajda 1.25 do 1.50, proseno pšeno 3.50, fižol 2 do 3. Sadje: jabolka 5 do 10, suhe slive 8 do 12, češnje 6 do 8, celi orehi 10, luščeni orehi 30 do 32, oranžje (komad) 1 do 3.50 din. Zelenjava: krompir 0.75 do 1.25, čebula 6, česen 8 do 10, kislno zelje 0.50 do 3, karfiola 4 do 12, hren 8 do 10, beluše kg 12 do 14, grah v stroču 4 do 8, grah luščen 7.50 do 15 za liter.

Poraz in zmaga SK Železnica v sibeniku. Za binkoštno praznike je gostoval mariborski SK Železnica v Sibeniku. Prvi dan je imel SK Železnica za nasprotnika reprezentanco Sibenika. Mariborčani, utrjeni od dolge vožnje, so bili premagani z rezultatom 1:4. Drugi dan, to je na binkoštni ponedeljek, pa so Mariborčani nastopili proti tamkajšnjemu nogometnemu prvak SK Osrtu. Ta tekma se je končala s pičlo, toda zaslužen zmago SK Železnice v razmerju 1:0.

Sportne novice. V nedeljo 4. junija bo v Mariboru najzanimivejša nogometna tekma v letošnji sezoni. V tekmovalstvu za vstop v državno ligo se bosta srečala prav LNP-ISK Maribor in prvak osiješkega nogometnega podsaveza, to je SK Bata iz Borova. Tekma bo na Rapidovem igrišču in sicer ob vsakem vremenu. Za kvaliteto SK Bate govorijo rezultati, ki jih je to odlično moštvo doseglo v poslednjem času.

Novo lekarniško. Ljubno imata tekoči teden Albanskega lekarna na Frankoparovi in Križevski lekarna na Aleksandrovi cesti.

Velika nadloga za naše Pomurje so poljske miši, ki so se po presledu več let spet pojavile po nekaterih krajih našega Pomurja v tolikem številu, da povzročajo prebivalcem veliko škodo. Kmetovalci si skušajo na svoj način pomagati pred zalogo poljskih miši.

Domačije gore. V Andrejevcih je zanetila strela požar v hiši posestnika Miklavža Gorza. Tudi žito in drugi pridelek so zgoreli. V Križevcih sta zgoreli gospodarski poslopji posestnika Stefana Kurnje ter posestnice Karoline Flisar. Škoda je precejšnja.

Sezonska posojila Narodne banke. Narodna banka bo dajala tudi letos izvoznikom sezonska menična posojila. Podrobnosti pojasnila so zainteresirani na razpolago pri podružnici Narodne banke v Mariboru.

Nad 1400 bičmancev in birmank je bilo birmanih letos za binkoštno praznike v mariborski stolnici.

Mariborske društvene novice. Sneli so zborovali v Delavski zbornici mariborski brivski in lasničarski pomočniki ter pomočnice, ki so razpravljali o aktualnih tekočih stanovskih zadevah. 14. junija ob 20. je v Narodnem domu občni zbor Sokolske planinske koče.

Pobreske novice. Naši pobreski občinski očetje so se sestali na binkoštno soboto k redni seji pobreskega občinskega odbora. Posebno važnih točk ni bilo na dnevnem redu. Župan Stržina je poročal, da je banovina potrdila lanski ter predlanski občinski proračunski zaključek. Občinski odbor je sklenil, da se sprejme novi mrtvooglednik. Občinski odbor je razpravljal tudi o nekaterih prošnjah za gostilniško obrt. Dočim je bil občinski odbor na zadnji seji mnenja, da ni na Pobrezju krajavne potrebe za nove gostilne, se je sedaj, kakor je razbrati iz sklepov deloma premislil. Pobrezžani pa imamo o vsem tem svoje mnenje. Še danes pa ne vemo, kako je z novim meljskim mostom in kako bo z novim pokopališčem na Tezenu. To so stvari, ki Pobrezžane zelo zanimajo.

Dar. Tarkušnji Protibuterkulozni ligi je daroval restavratore G. Speček 200 dm mesto venca na grob g. J. Tscheligja.

Ubogi sladoledar. Po Spuhli je prodajal sladoled mladi Irls Idrisovič. Sladoledar se je izkazal odličnega žentimena, saj je ponujal sladoled predvsem mladin dekletom. To sladoledarjevo kavalitratvo pa je, umevno, zbudilo nerazpoloženost do mladih fantov, ki so zamerjali proti slado-

vala vojaška in civilna letala, motorna in brezmotorna. Posebna komisija si je že ogledala prostore, ki bi prišli pri tem v poštev.

Tujskoprometni tečaj. Banska uprava priredi 7. junija brezplačen enodnevni tečaj. Predavali bodo znani strokovnjaki o tuizmu vobče, o polepsanju zunanjega lica tujskoprometnega kraja, o tujskoprometni propagandi ter o zvezi higijene s turizmom. Predavanja bodo od 8. do 12. in od 14. do 18. Tečaj se priporoča vsem, ki imajo smisel za povzdigo tujskoprometnega kraja, zlasti pa mladini. Prijave sprejema Tujskoprometno društvo v Murski Soboti.

Ob priliki povorki naj se ves nacionalni ter sokolstvu naklonjeni Maribor zgrne ob ulicah, po katerih se bo razvila veličastna sokolska povorka. Z vzkliki naj sokolstvo ter nacionalni Maribor pozdravi sokolstvo in povorki ter naj s tem izrazi svojo toplje simpatije, ki jih čuti do našega sokolstva. Popoldne pa pohlitimo na letno telovadišče matičnega Sokola, kjer bomo imeli priliko spoznati prelepe sadove vztrajnega telesno vzgojnega sokolskega delovanja.

Dajmo v današnjih časih priznanje našim vrlim Sokolom.

ledarju pravcato zaroto. Navalili so nanj in ga premikastili. Ubogi sladoledar je dobil tako občutne poškodbe, da se je moral zateči v bolnico.

Opdita noč in dan 50 groba vrata. V Gregorčičevi 8 je preminil upokojeni strojovodja Peter Türk, star 78 let. V Slovenski ulici 40 je umrl zasebnik Franc Jakše, star 72 let. Na Pobreski 20 pa je preminil kazniški paznik Lovro Balenović, star 50 let. Zaluzujmo naše globoke sožalje.

Slovenogoriške novice. Gotovo je zanimiva statistika motornih vozil pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah. Ni dolgo tega, ko je bilo v središču Slovenskih goric 23 avtomobilov. Sedaj jih je 26. Če bi nam bila sreča naklonjena in če bi prišel k nam toliko zaželeni »Jutrovo« avto, bi imeli v kratkem nemara že kar 30 avtomobilov, kar je za naše prilike gotovo lepo in zadovoljivo število.

Lep uspeh mariborskega dirkača. Ob priliki nedeljskih konjskih dirk v Zagrebu si je priboril znani mariborski dirkač Franc Filipič, predsednik tukajšnjega Kasaškega društva, trojno lepo zmago. Pri nedeljskih dirkah so se zlasti izkazali ljubomerni konji.

Občni zbor Pedagoške centrale. V nedeljo 4. junija ob 10. bo v slavnostni dvorani državne učiteljske šole v Mariboru občni zbor Pedagoške centrale z običajnim dnevnim redom in predavanjem prof. Šilaha o načelih pri sestavi učnih načrtov.

Pomladanske konjske dirke, ki smo poročali o njih v torek 23. t. m., niso bile v Mariboru, temveč na Cenu.

Tezenske novice. Nepopisno veselje, večje ko v Beogradu in v srcu vseh nogometnešev po zmagi proti Angležem, je zavladalo med našimi kegljaci in vsemi lokalnimi patrioti, ko se je te dni izvedelo, da so naši kegljaci, ki nosijo ime »KK Tezen« vseh devet porazili na tujem terenu, kegljače hotela g. Senice v Mariboru, po vseh pravih olimpijskih predpisov kegljače kluba »Merkur« iz Maribora z 12 točkami in si priborili spominsko darilo zmage v obliki poliranega keglja, katerega začasno žvža nadknjiževodja g. Milavc st., ki je nedavno obhajal na kegljišču svojo 60. letnico. Pred dnevi pa se je vršila revanšna tekma na domačem kegljišču gostilne »Pri vervečki«, kjer so zopet odnesli zmago z 89 zasluženimi točkami spet po zaslugi g. Milavca st. in ml., ki sta podirala kakor pravi nasa neporodela pesem, »aest jih pade, kjer porine«. V spomin na svoj poraz so prejeli člani »Merkurja« šatulo s takim mehan

Bilanca našega zimskega sporta

V nedeljo 4. junija bo v Ljubljani XVII. redna glavna skupščina JZSS — Predsednik dr. Ciril Pavlin odstopil

Ljubljana, 31. maja. V nedeljo bo v beli dvorani hotela Union v Ljubljani XVII. redna glavna skupščina Jugoslovenskega zimsko sportnega saveza. Skupščina se prične ob 8. zjutraj. V soboto ob 15. bo v savezni pisarni sešatek podsaveznih delegatov, ob 20. pa v posebni sobi kavarne Emona sešatek klubskih delegatov.

Iz poročila glavnega tajnika T. Kunstija posnemamo naslednje podatke o delovanju zveze.

Upravni odbor zadnja leta nima sreče v svoji sestavi, da bi ne bil med letom podvržen večjim spremembam. Tako je bilo tudi v preteklem poslovnem letu več sprememb. Med funkcionarji, ki so odstopili, bodisi zaradi prezahtevnosti ali drugih razlogov, je tudi glavni predsednik dr. C. Pavlin, ki je javil svoj odstop ob koncu marca.

Delo upravnega odbora in odsekov je bilo složno. — Upravni odbor je imel letos 19 rednih in izrednih sej, eksekutiva pa 5 sej. — Pisarna je opravila veliko delo; korespondenca od leta do leta narašča in vložni zapisnik izkazuje lani že 1800 stvilk. — Poročila o delu odsekov so ločena od tajijskega. Najdelavnejši je bil tehnični odsek. Propagandno statistični odsek je v preteklem poslovnem letu opravil pomembno statistično delo ter zbral zelo pomembne številke, kar so prejšnja leta pogrešali.

Med podsavezi je vsekar najvažnejši in najdelavnejši gorenjski, ne le zato, ker je njegovo področje na najboljšem terenu, temveč zaradi tega, ker ima največ tekmovalcev. Z njegovim tehničnim delovanjem je bila zveza zadovoljna, ne pa tako, žal, z administrativnim ter v pogledu discipline. Gorenjska podzveza je bila vedno med manj zadovoljivimi, čeprav ji posvečajo največ dela in denarja. Zahtevi po znižanju kazni funkcionarjem zveza ni mogla ugoditi, s čimer ni bila zadovoljna uprava podzveze, zato je bilo med obema upravama nekoliko napeto razmerje. Povoljno je treba omeniti naš najboljši klub v alpski kombinaciji TK Skalo, Jesenice, ki je letos izvedel zelo uspešno prvo žensko državno prvenstvo v alpski kombinaciji. — Na teritoriju gorenjske podzveze je zdaj 29 članov JZSS. — Ljubljanska podzveza v administrativnem posredni ni posrečeno delovala. Na njenem

teritoriju je 21 članov JZSS. — Mariborska podzveza je bila zelo delavna v tehničnem pogledu in tudi administrativno delo je bilo brez pomanjklivosti. Sprememb v članstvu ni bilo, na njenem teritoriju je 16 članov zveze. — Sarajevska podzveza je bila delavna v vsakem pogledu; na njenem teritoriju je 9 članov. Delo zagrebške podzveze je bilo v tehničnem pogledu oteženo zaradi slabih snežnih razmer. Beograjska podzveza ni bila posebno delavna. Na njenem teritoriju je zdaj 19 članov.

V preteklem poslovnem letu je bila sklicana konferenca zimsko sportnih delavcev; najvažnejša točka konference je bila svetovno smučarsko prvenstvo 1. 1942 v Jugoslaviji. To prireditve nameravajo posvetiti proslavi polnoletnosti zveznega častnega predsednika Vel. kralja Petra II. Upravni odbor je bil ponovno razporejen o začetku pripravljanih del in bo morda že pred letošnjim običnim zborom sestavljen odbor, ki bo vodil vse priprave in tudi izvedbo prireditve same.

Odnosi s tujimi sportnimi organizacijami kakor tudi s FIS-om, so bili dobri. Navedli so tudi stike s italijansko zvezo in letos so prešli že mnogo povabil na prireditve.

SMUSKO TENISKI ODSEK

O delovanju tega odseka posnemamo podatke iz poročila načelnika S. Predaliča. — Kondicijske treninge za tekmovalce so imeli skoraj vse podzveze. Zveza je priredila tekmovalni treninški tečaj za alpsko kombinacijo na Ročici od 9. do 22. januarja. Drugi trening za teke in skoke je bil ob istem času v Planici, od 22. do 29. januarja na Pokljuki. Uspehi niso izostali; mednarodne tekme so zrealizirali, kako je razvit sport v posameznih državah. Naša država se je v tej sezoni dobro izkazala. V tej zimski sezoni so imeli največ dela s pripravi za tekmovalce na tekmi FIS-e v Zakopanem. Vabljeni so pa bili na tekmovalna skoraj vseh v FIS-i včlanjenih zvez in udeležili so se jih na Poljskem, Češkoslovaškem, v Nemčiji, Italiji in Rumuniji. Klubski dneva sta bila 6. in 8. januarja. Klubi so lahko tedaj izvedli vse tekme.

Državno prvenstvo v klasični kombinaciji je bilo v izvedbi SK Marathona iz Zagreba. Tekmovanje v teku in skokih je bi-

lo na Sljemenu 4. in 5. februarja. Prvak v teku na 18 km je postal Fr. Smolej, član SK Bratstva, in sicer v času 1.32.50. Državno prvenstvo v klasični kombinaciji si je pa nepričakovano pridobil mladi A. Razinger, tudi član SK Bratstva s 418 točkami. Državno prvenstvo v alpski kombinaciji si je v tekmovalni prireditvi pridobil Erika Heim z 200 točkami, v alpski kombinaciji za tekmovalce pa Hubert Heim s 198,95 točke. Naslov državnega prvaka v vztrajnostnem teku si je priboril Fr. Smolej v času 1.59.27. Tekmovanje je bilo prirejeno 25. in 26. marca na Pokljuki. Zvezno prvenstvo v samostojnih skokih si je izvojeval za leto 1938-39 Albin Novšak. Tekmovanje, ki je bilo hkrati mednarodna tekma, prijavljena FIS-i, je bilo 12. marca v Planici. Zmagovalec v mednarodni tekmi je bil Josip Bradl. Skupno je bilo izvedenih 72 skokov. Juniorski državni prvak za leto 1938-39 je postal Janko Rožič. Tekmovanje je izvedla SK Ilirija 4. in 5. marca v Planici. Proga je merila 11 km, tekmovalci pa se je udeležilo 15 tekmovalcev. Triglavski dan je bil 16. aprila. Izvedba je bila poverjena zvezi. Snežne razmere so bile zelo slabe. Proga za smuk je bila preveč nevarna, zato so namesto njega izvedli velesalom. Zmagovalec je bil G. Maier. — Uspehi naših tekmovalcev v inozemskih tekmah so splošno znani, zato jih ne navajamo še posebej po poročilu načelnika odseka. Izmed podzvez je priredila največ tekem gorenjska, in sicer 40, sledi ljubljanska s 36 tekmami, mariborska s 30, sarajevska s 21, beograjska s 22 in zagrebška s 15.

Poročilo propagandnega statističnega odseka je sestavil načelnik B. Kramarič, mladinskega odseka prof. V. Zaletel, o zboru smuških učiteljev JZSS pa poročila načelnik J. Jelenič. Zbor smuških učiteljev šteje 112 članov.

Iz blagajniškega poročila (B. Šramel) posnemamo, da je imela zveza po proračunu za leto 1938-39 določenih za svoje poslovanje (z odbitki) 135.000 din, a prejela je le denar za tri kvartale, 101.250 din. Poslovanje je bilo v splošnem uspešno, čeprav bilanca izkazuje 7.724 din izgube, kar je pa treba pripisovati predvsem temu, ker niso prejeli obljubljenih podpor od raznih ustanov.

Cene je bilo to, ki je prevzel posle društvenega blagajnika, ki jih vzorno vodi še danes in pristihi družstvu v nekaj letih domala celo imetje. Neveljavih zaslug si je pridobil kot činitelj pri obzoru za zgradbo doma, kjer je v prvi vrsti njegova zasluga, da se danes dviga v Trnovem pomoln Sokolski dom in krasno letno telovadnico. Zaradi splošne priljubljenosti so ga bratje pred tremi leti izvolili za svojega starosta, ki vzorno vodi marljivo sokolsko društvo Ljubljana II.

Da bi naštevati še nadalje njegove zasluge za sokolstvo, predvsem pa za lastno društvo za to ni dovolj prostora, zato se omejimo le na najkrajše čestitke, želeč mu ob 30letnem jubileju neumornega in plodnega dela, da ostane še dolgo vrsto let zvest vodnik in učitelj in s svojo izkušeno roko privabi svojemu društvu še srečnejšo bodočnost.

Dragi brat Cene! Ni nam moč poplačati tvojega dela in tvojih zaslug, a sprejmi kot malenkostno našo oddolžilo klav naših čistih sokolskih src: »Bodi nam zdrav še dolgo let kot doslej! Zdravo!«

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 31. maja: Velika skušnjava. Red A Četrtek, 1. junija: Velika skušnjava. Red Četrtek

Petek, 2. junija: ob 15.: Othello. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 31. maja: La Boheme. Gostovanje tenorista Christy Solarija. Red Sreda Četrtek, 1. junija: zaprt

Petek, 2. junija, ob pol 20. uri: Lohengrin. Red A

Sobota, 3. junija: Lucia di Lammermoor. Gostovanje Christy Solarija in Alde Nolljeve. Red B

Ponovno opozarjamo na gostovanje znamenitega tenorista Christy Solarija, ki bo drveni ob 20. uri v naši operi. Vprizorili bodo Puccinijevu opero »La Boheme« in slavni gost bo pel vlogi Rudolfa. Solari je pevec izredno visoke pevke kulture, ima lep glas, material, s katerim mojstrsko prednaša zaupane mu vloge. Ker je vloga Rudolfa ena najlepših tenorskih partij, smo prepričani, da jo bo podal tako ugledni pevec v vsakem pogledu dovršeno. Poleg gostu bodo nastopili v posameznih vlogah: Vidaličeva, Heybalova, Primožič, Betetto, Zupan, Dolničar, Rus in Škabar. Dirigent in režiser: kapelnik štirtoč. Predstava bo za red Sreda. — V soboto, dne 3. junija bo poslednje gostovanje tenorista Christy Solarija v letošnji sezoni na našem odru. Ta večer bo gostoval tudi še priljubljena pevka gđa Nolljeva. Peli bodo opero »Lucia di Lammermoor« za red B.

Zlatorogov steg skavtov

Ljubljana, 27. maja. Zlatorogov steg skavtov Ljubljana III je v nedeljo v proslavo doletnice ustanovitve razvil svoje prapore. Žal je nagajalo vreme, tako da se prvotno zamišljena slovesnost na Rožniku ni mogla izvršiti, temveč se je izvršila v verandni dvorani hotela Union. Malo pred 9. uro so skavti in številni gosti napolnili dvorano, točno ob devetih pa je prišel načelnik prosvetnega oddelka banske uprave g. dr. L. Sušnik, ki je zastopal botra stegovega prapora dr. M. Natlačena. Prišli sta tudi ob kumici ostalih praporov. Skavti so vsem trem poklonili velike šopke nageljnov. G. načelnik dr. Sušnik je skavte pozdravil s skavtskim geslom »Bodite pripravljeni!«, potem pa je navzoče pozdravil stegov starih g. prof. Marjan Dobovšek. Slovesnosti razviti so prisostvovali skavti in in planinske župne uprave

ter ljubljanskih stegov in klubov, kakor tudi delegati iz Trčica, Kamnika, Litije, Rimskega toplica, Celja, Maribora in drugod. Podpolkovnika Oblaka, banovinskega strokovnega referenta za telesno vzgojo je zastopal podpolkovnik Ravnik, bežigradsko poskusno šolo pedagoški vodja g. Rudolf Koblica, navzoči pa so bili tudi številni stari, zastopniki stegovega sveta in prijatelji skavtstva.

Po pozdravnem nagovoru starihine je povzel besedo znani delavec na malinško-vzgojnem polju pater Ramšak, ki je zastave tudi blagoslovil. Prišlo se je razviti praporov. Po lepem in vzpodbudnem nagovoru je izročil g. načelnik dr. Sušnik v kumovem imenu krasen prapor Zlatorogovemu stegu, ga. Slatnarjeva prapor Turjski četi in ga. R. Zorova prapor Bežigradskemu krdu volčev. Na prapore so pripeli spominke trakovne kumici, stegov starihine, stegov načelnik, častni član stega in starihine litijkih skavtov Fr.

Nova važna avtobusna zveza

V soboto je začel avtobus voziti na progi Maribor-Ljutomer

Ljutomer, 30. maja. V soboto je bila odprta avtobusna proga Maribor-Ljutomer. Avtobus vozi dnevno iz Ljutomera ob 6. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 18. uri; iz Maribora pa vozi dnevno ob 17.30, ob nedeljah in praznikih pa ob 6. Avtobusna proga gre skozi Slovenske gorice ter nadomestila je tolikokrat na mnogih mestih poudarjeno potrebo železnice, ki bi naj spajala Slovenske gorice z Ljutomerom in Prekmurjem. Tej želji je sedaj z uvedbo nove avtobusne proge ustrezno. Pričakujemo le, da bo proga aktivna, o čemer ne dvomimo več. Avtobusna proga gre skozi Sv. Peter, Sv. Lenart, Sv. Anton, Ivanje, Sv. Jurj ob Ščavnici, Grab, Križevce (kolodvor) in Noršince v Ljutomer. Vožnja iz Maribora v Ljutomer in obratno traja le dve uri ter stane sem in tja le 48 din. Avtobus je tedaj cenejši od

železnice ter rabi manj časa za pot v Maribor kakor vlak. Z novo avtobusno progo so Slovenske gorice, še bolj pa Mursko polje mnogo približale, zlasti kraji, ki so imeli slabe zveze z vlakom ter so bili od železniških postaj zelo oddaljeni kakor na primer Mala Nedelja in vsa njena okolica. Kar se pa tiče Slovenskih goric in neposredne bližine Maribora, moramo reči, da so kmetski kraji s to avtobusno progo mnogo približali, ker bodo mnogo lažje kakor doslej spravljali svoje prideke na mariborski trg. Upamo, da se bo konzumiranje poljskih pridevkov začelo tudi v krajih, ki se do sedaj niso posluževale mariborskega trga. Če se tudi to spreči, potem lahko mirno trdimo, da je bila ta avtobusna proga nujno potrebna in da je z njo zapolnjena globoka vrzel v narodnem gospodarstvu Murskega polja in oborokov Slovenskih goric.

Zopet zavraten umor

Pri Brežicah so našli umorjeno 50 letno prevžitkarico Marijo Lapuhovo

Brežice, 31. maja. Davi je neki moški našel v gozdu »Hrastince« v okolici Brežic truplo 50-letne prevžitkarice Marije Lapuhove, doma iz Zakota pri Brežicah. Orožniki so takoj odšli na kraj zločina in zastražili truplo, dokler ni prišla ob osemih zjutraj sodna komisija.

Pokojna Marija Lapuhova se je snoči okrog 20. vračala iz Brežic od šmarne po banovinski cesti ob gozdu Hrastince. Tam jo je zločinec zavratno napadel, jo umoril, najbrž zadavil in zavlekel njeno truplo kakih 200 korakov od banovinske ceste pod goste grmovje. Ko je prišla sodna komisija pod vodstvom sodnika Oskarja Tomina, je truplo ležalo v vodi na trehuhu.

Za morilecem so orožniki uvedli najstrožjo preiskavo in kakor vse kaže, so mu že na

sledu. Več prič je namreč povedalo, da so videli pokojno Lapuhovo snoči, ko je šla proti domu v družbi znanega moškega, ki bi ji moral jutri izplačati na račun užitka 1000 din. Okoli 20. so začeli domačini v gozdu stokanje, za kar se pa niso dosti zmenili. V tem času je bil najbrž storjen gnusni zločin, katerega dolže dotičnega moškega. Pravijo, da je ta že ponovno grozil starki z umorom in jo tudi že večkrat čakal na samotnih krajih. Zaradi užitka sta se že večkrat prepirala in tudi tožarila.

Orožniki so odšli davi na dom osumljenega moškega, ki ga pa niso našli doma. Popoldne bo sodna obdukcija trupla nesrečne stanke, da se ugotovi, kako je bila umorjena.

Iz Maribora

— Računi z lahkovernostjo. V Mariboru se je pojavila starejša ciganka, ki je obiskala več Mariborčank in jim prerokovala bodočnost. Prebrisani sleparji je nasledilo več žensk, ki jih je opeharila za manjšo zneske. Naposled se je oglasila tudi pri dveh zasebnicah na Koroski cesti. Majša ji je potolažila, da ima težave s fantom in da bi to zadevo rada uredila. Ciganka je to obljubila. Prinesla je na stanovanje živega goloba, s katerim je plesala okrog nayne ženske, češ da bo golob takoj poginil v primeru, da bo njena želja izpolnjena. Že popreje je dala golobu strupa in živalica je res poginila. Lahkovernna ženska je nato ciganki dala nekaj denarja in v vse, kar je imela pri roki. Za zadevo je zvedela tudi policija, ki je ciganko spravila v zapor. Osleparjena ženska je povedala, da jo je ciganka tako rekoč hipnotizirala in ji naravnost sugerirala svojo voljo. Prebrisana ciganka bo imela opravka s sodiščem.

— Tat v cerkvi. V jezuitski cerkvi je izginila ročna torbica služkinji Jožefi Fifnja z Aleksandrovo ceste 41. V torbici so bile prometne knjižice za kolo in nekaj gotovine.

Iz Celja

— Učiteljsko bo zborovalo. V soboto 3. junija ob pol 9. dopoldne se bo pričelo na I. drž. narodni šoli v Celju zborovanje sreskega učiteljskega društva JUU v Celju. Poleg običajnih aktualnih točk je na dnevnem redu predavanje učiteljske gđe. Mare Samsove iz Vojnika »O vplivih socialnih razmer na otroka« in poročilo g. Ivana Lovšeta o Učiteljskem domu v Mariboru.

— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 6. junija od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

— Redni brzoturnir Celjskega šahovskega kluba za prvenstvo v mesecu maju se bo pričel drveni ob osemih v klubskih prostorih hotela »Evrope«.

— Lahkoatletski miting bo priredila lahkoatletska sekcija SK Celja v nedeljo 4. junija ob pol 9. dopoldne na Glaziji. Na sporedu so vse važnejše atletske discipline. Nastopilo bo mnogo celjskih in tudi zunanjih atletov. Prireditve bo gotovo zanimiva.

— Prva javna produkcija gojencev Glasbene Matice v Celju se bo pričela drveni ob sedmih v celjskem gledališču. Druga produkcija bo v četrtek 1. junija ob 19., tretja, zaključna pa v ponedeljek 5. junija ob 20. Vstopnine ni. Vstop je dovoljen le s sporedi, ki se dobijo pri blagajni v gledališču.

— Nesreča ne počiva. Ko se je vračal 33-letni delavec Ivan Pavlič z Ostrožnega pri Celju na binkoštno nedeljo iz Planine pri Senci, kjer je obiskal svoje, je padel na cestu tako nesrečno, da si je zlomil levo ušesko. V torek v celjski bolnici 66-letna dninarica Marija Jelenova iz St. Andraža pri Velenju.

desno nogo pod kolenom. Istega dne se je ponesrečil 13-letni rogač Ivan Mikulič iz Gradiškega doma pri Hogaški Slatini. Ko se je igral zvečer pri slamozeznici, ga je zgrabila slamozeznica za desno roko in mu odrezala kazalec. V Hrastniku je zgrabila cirkularka 62-letnega, v hrastniški kemnični tovarni zaposlenega delavca Josipa Pirca pri delu za desno roko in mu razmesarila palec. V soboto zvečer je padel 19-letni posestnik sin Ivan Vodeb iz Vodom pri Slinivci na cesti s koleca in si zlomil levo ključnico. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— Ukrep proti psom. Mestno poglavarstvo v Celju opozarja vse lastnike lovskih in drugih psov, da bo najstrožje postopalo po določilih § 85, točke 4. lovskega zakona proti vsakomur, ki bi namenoma vodil pse v lovišče ali ki bi mu psi po nemarnosti pogrebili v lovišče, kjer bi preganjali divjačino.

— Zdravniška preiskava prodajalcev živil. Mestno poglavarstvo v Celju razglasi: Na podlagi zakona o nadzorstvu nad živilom (čl. 21), pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živilom (čl. 233.) in zakona o zatiranju nalezljivih bolezni (čl. 35.) bo mestno poglavarstvo v Celju izvršilo ponovno kontrolo nad izdelovalcem, pripravo in prodajo živil ter nad osbjem, ki je zaposleno v obratovalnicah. Pozivajo se vsi izdelovalci in delojemalci, zaposleni v trgovinah z živilom, gostilnah, kavarinah, slaščičarnah, mesarijah, pekarnah, sploh v vseh obratovalnicah z živilom in v brivnicah zaposlene osebe, da se podvržejo brezplačni zdravniški preiskavi, da ne bolehalo za tuberkulozo. Preiskave bodo vsak delavnik od 10. do 12. dopoldne na mestnem fizikatu in sicer se bodo pričele 1. junija in bodo trajale do vključno 30. junija. Po poteku tega termina bo proti vsem onim, ki se ne bodo mogli izkazati z legitimacijo, da ne bolehalo za tuberkulozo, uvedeno kazensko postopanje v smislu čl. 22. in 23. zakona o nadzorstvu nad živilom oziroma čl. 68. zakona o notranji upravi.

Z Jesenic

— Poroča treh narodnih parov. V binkoštnih praznikih se je vršila v pravoslavni cerkvi Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani poroka treh narodnih parov s Koroske Bele, Javornika in Jesenic. Poročil se je znani sokolski delavec g. Janko Iskra z vrnjo Sokolice gđe. Kati Kreuercevo, g. Hmeljak Boris z gđe. Milko Svetinovo in g. Jakopič Jedinir z gđe. Olgo Cundričovo. Poročne obrede je opravil pravoslavni prota g. Matkovič. Kot priče in starostelj so bili gg. Josif Svetlin, Zdravko Delež, Stevo Šuput, Cerne Vladimir in Šebek Aleksander. Mladim novoporočencem naše iskrene čestitke in obilo sreče.

MLADA ZALJUBLJENCA

— Radoveden sem, gospodična, kaj bi storili, če bi vas zdajle poljubil. — Če bi bili res radovedni, bi to že davno vedli.

Učiteljske samopomoči Človekoljubno delo

Na posmrtninah je izplačala že 4.575.416 din, brez obrestnih posojil je pa dala 883.298 din

Ljubljana, 31. maja. Prihodnje dni bo občni zbor Učiteljske samopomoči v Ljubljani, ki je postala letos še bolj znana zaradi akcije za ohranitev človekoljubnih ustanov, ki so bile ogrožene s »pravilnikom o človekoljubnih ustanovah«. Da nekoliko prikažemo pomen podobnih človekoljubnih ustanov pri nas, navajamo naslednje podatke o poslovanju Učiteljske samopomoči (US).

US je združba, ki je štela ob koncu lanskega leta 2640 zadržnikov. V zadnjem poslovnem letu se je število zadržnikov povečalo za 26. Glavni namen te človekoljubne ustanove je, da izplačuje posmrtnine svojim umrlim članom. Umrli so med zadržniki US je bila lani precej visoka, 1.32%. Še višja je pa bila predlanski, ko je znašala celo 1.57%. Visoka umrljivost je razumljiva glede na to, da je večina članov starih.

Zadržno poslovanje je bilo lani uspešno kljub visokim izdatkom. Za posmrtnine so izplačali 457.200 din. Precej je bilo izplačanih tudi brezobrestnih posojil, in sicer 88 zadržnikom 202.600 din. Upoštevati je pa treba tudi, da je bilo 12 starih zadržnikov, ki so včlanjeni v zadržne, je daljšo dobo, oproščeni plačevanja članarine. Podporni sklad je znašal ob koncu poslovnega leta 180.064 din, starostni sklad pa 46.144 din.

US je ena naših najstarejših socialnih organizacij, saj je lani praznovala že 40-letnico svojega delovanja. Naj ob tej priložnosti omenimo, da je doslej izplačala že 4.575.416 din posmrtnin in 883.298 din brezobrestnih posojil. To je tem pomembnejše, če upoštevamo, da US deluje na načelu samopomoči ter hkrati dokazuje, da je dosledno človekoljubno delovanje po tem načelu mogoče. V resnici je bilo pri nas ustanovljenih že precej »samopomoči«, ki so neslišno propadle in njihov konec je odkril mnogo gnilega. Toda izkazalo se je tudi, da je bilo ime samopomoči

samo mamilo ter je služilo ustanoviteljem le za reklamo, da so tem lažje obrabili zaupljive ljudi.

Zato je bilo tudi kolikor toliko razumljivo, zakaj je bil sestavljen »pravilnik o človekoljubnih ustanovah«, ki je pa bil izdan baje tudi zaradi drugih namenov. Prave človekoljubne ustanove ga nikakor niso mogle sprejeti že zaradi tega, ker ni delal razlike med izrazito trgovskimi in socialnimi ustanovami in je že zato ogrožal nadaljnje delovanje socialnih ustanov, kakršna je n. pr. US. Človekoljubne ustanove so bile uvrščene po tem pravilniku med zasebne zavarovalnice. Razumljivo je, da je takšen pravilnik, če bi bil uveljavljen, zelo koristil zavarovalnicam, ker bi se precej članov samopomoči, ki bi morale prenehati, najbrž zavarovali pri zavarovalnicah, samopomočne organizacije, četudi bi se obstojale, bi pa ne mogle več privlačevati tudi novi hzavarovalcev.

Akcija, ki jo vodi predvsem US, da bi pravilnik ne bil uveljavljen, še ni končana. Zborovanja, ki jih je US priredila, da je članstvo izrazilo svojo voljo ter se izrazilo o pravilniku, so bila šele začetek boja. Potrebne so bile še številne intervencije na pristojnih mestih. Marca je bila manjša deputacija v Beogradu in sodelovala na treh konferencah pri sklepanju za nov pravilnik o človekoljubnih ustanovah. Akcijski odbor za novi pravilnik je izdelal obširen referat trgovskemu ministru. Opošljal ga je ministru po banjski upravi v referatu so natančno obrazložene zahteve naših človekoljubnih ustanov, če bo po tem referatu izdelan novi pravilnik, bode naše človekoljubne ustanove lahko zadovoljne. Upanje je, da bodo na pristojnih mestih upoštevali predloge naših človekoljubnih organizacij in da bo novi pravilnik ustrejal, kar bo predvsem tudi zasluga Učiteljske samopomoči.

Brat Vinko Kocijan 30 let sokolski delavec Lep, pomemben jubilej staroste Sokola Ljubljana II

Ljubljana, 31. maja. So ljudje, ki so namenjeni temu, da se njih oklenemo v časih najhujših kriz in razdvoji, kot se oklepa utopljeneč rešilec bilke na vodi, ki mu priplava nasproti. So ljudje, ki se s svojimi osebnimi ambicijami s svojim področnim in sistematičnim delom dvignejo daleko nad vsakdanjost in povprečnost in postanejo s svojo nedolgovoljno voljo kazipot tihga, nesebičnega, a brezprimerno uspešnega in požrtvovalnega dela. V vrsti teh ljudi bomo našli brata Vinka Kocijana, sedanjega starosta Sokola Ljubljana II, ki je v takem delu v vsej svoji tih skromnosti pokazal Sokolu in narodu 30 let svojega neumornega življenja na zrtnem.

Prišel je Brat Vinko v maju leta 1909 k takratnemu Telovadnemu društvu Sokolu II v Ljubljani. Kot 18 leten mladenič je prišel telovaditi z vnuom, ki jo je bratnil že od zgodnje mladosti v sebi. V kratkem času se je izveščal v vzornega telovadca in vaditelja in je leta 1910 in 1911 prevzel mesto društvenega načelnika. Nato je odšel k vojakom. Po povratku leta 1914 je bil društveni podnačelnik, obenem pa tajnik in blagajnik pri društvu na zgradbo doma. Kakor vse druge brate je tudi njega odtrgala svetovna vojna od sokolskega dela. Kljub vsej okrutnosti birokracije napram Sokolu pa se ni strahil nikesar in leta 1918, ko je bil v vojni in kmetijski službi, je bil na ta na-

čin svoje življenje in čast za sokolsko idealo. Takoj po vojni leta 1919 je bil spet med prvimi, ki so zasidli plug v sokolsko ledino in vodi je pri društvu domala telovadbo vseh oddelkov. Videli smo ga povsod, v telovadnici, pri nastopih, v vseh odborih in osekkih je gradil kolen za kammom in dajal s svojim pobudnim točnim in požrtvovalnim delom vsem vzoren zgled. Bli je pozneje v saveznem tehničnem odboru tri leta, bil predavatelj v saveznih tečajih, dve leti je bil tudi član saveznega nadzornega odbora. V časih najhujše materialne krize pri bivši župi Ljubljana I je on prispeval na pomoč in kot župni blagajnik vzorno izvrševal s svoje štedljivostjo te odgovorne posle do nje rehabilitacije.

Od leta 1922 do 1926 je bil vodnik moške dece pri društvu, katere se je oklenil z brezprimerno ljubeznijo in razumevanjem za mlado dušo. V ča u tehnične krize v društvu je zopet začasno prevzel položaj načelnika, dokler ni pri svoji vsestranski zaposlenosti v vseh paragrafah sokolskega dela dobil namestnika. Mimo vsega administrativnega dela je sestavljal domala vse vaje za deca in pisal idejne in tehnične članke v župni vestnik in druge sokolske liste.

Pri društvu je leta 1926 nastopila težka finančna kriza in kdo je bil spet tisti, ki je s svojo večjo in neumorno roko posegel vmes in rešil društvo poloma. Brat

Naša opera v splitski kritiki

„Novo Doba“ in „Hrvatski Glasnik“ o ljubljanskih pevcih in pevkah, dirigentih in režiserjih

Naša opera, ki je gostovala v Splitu in Zadaru, se je te dni vrnila v Ljubljano. Pred nami pa leži velik kup splitskih kritik, ki bodo gotovo živo zanimale naše gledališke abonente, zveste in vztrajne v svoji ljubavi do slovenskega najvišjega umetniškega glasbenega zavoda, ter morajo tudi tiste dosledne zabavljaje in nikoli zadovoljne čmerneže, ki se delajo blazirane, naveličane, razvajene, ki zmerom in povsod iščejo le nedostatke, a nedejajo priznati vrline, pa prav izjemoma prihajajo v našo opero.

Split je umetniško jako občutljivo, za glasbo vneto in zaradi gostovanj raznih opernih ansamblov resno kritično mesto. Njegova sodba torej velja! In kakšna je? Navedli bomo zapored o posameznih naših solistih vse kritike in sicer po vrsti izvajanja repertoarja.

»ERO Z ONEGA SVETA« JAKOBA GOTOVCA

... Ero tenorja g. Francja je bil po pojavi, vrio monée, vrio zgodno, a pevski je lepo izdržal naporno vlogo in prejel z lahko iz deklamacije in vikov v široke linije razpevane kantilene in dramatičnih klon. Glas mu je močan in prodoren, visine mehk, a dovoljno zvonke, temna barva ima posebno dražestnost, ako ne forsira. Z izenačenjem registrov se bo izpopolnil mladi pevec, ki je muzikalen in spreten igralec, še nadalje, morda celo preko naše meje.

Čustvena in spontana v predavanju, simpatična nežna figura, je gđ. Heybalova ustvarila vrio lepo Gjulio.

Poleg znanih odličnih ljubljanskih pravok g. Betetta in g. Kogejve, ki sta tudi v »Eru« potrdila svoj ugled, je bil najpopolnejša kreacija večera mlinar Sima baritona g. Janka z zvonkim organom in igro, dostojno najboljšega dramskega umetnika, polno sijajnih in duhovnih nijans. (Novo Doba, V. R.)

... Naslovno vlogo Era je izvedel odlično, igralski in pevski, mladi tenorist J. Francel. Njegova statista, mladeniška pojava in zvonki, sveži, glas se izvrstno prilagata liku prikupnega vaškega šaljivca. Enako dobro je izvedel dramska in lirski mesta. Vendar se zdi, da mu je glas še v razviku in da se bolj nagiblje k dramski vrsti.

Julij Betetto, stari naš mojster pevec, dokazuje, da prava pevška umetnost, ki na žalost vse bolj izumira, kljubuje zobu časa. Njegova kreacija vaškega skopuha Marka nosi pečat najbolj zrele pevške in igralske kulture.

V. Janko se je odlikoval s svojim sonornim glasom, ki ima zlasti v visini veliko prodorno silo. Pokazal je tudi smisel za humor a igra bi mu mnogo dobila, ako bi bil manj odvisen od dirigenta. (Zelo spasma kritika! V Ljubljani pač vemo, da je Janko tudi odlični komik in izvrsten igralec, saj je bil v Mariboru več sezona predvsem dramski igralec. Na dirigentu pa nikoli ne visi, ker prihaja utrujen in svoboden celo s kreacijami najtežjih opernih novitet. Opomba. poročevalca.)

V. Heybalova ima mehak lirski glas, zato ji šibkeje uspevajo dramski momenti. Najbolj je ugajal njen duet s tenorjem v 1. dej. in izzval aplavz na odprti sceni. Vendar je muzikalna in temperamentna pevka, dobro je znala podčrtati važne momente svoje vloge. V srednji legi sta se čutila neka utrujenost in nedostatek prodornega zvoka — pač posledica naporne potovanja.

Morda je zato tudi glas g. Kogejve zvenel nekoliko zastrto in udušeno, dočim je v ostalem pokazala izvrstne pevške in igralske vrline. (Hrvatski Glasnik, I. B.)

FAUSTAFF GIUS. VERDIJA

... Rob. Primožič je v naslovni vlogi ustvaril v muzikalnem in igralskem pogledu nepozaben lik. Vsi ostali so dali prvovrstno igro in petje: g. Vidaličeva, Kogejva, Poličeva kot sijajne vesele žene windsorske, Ribičeva kot ljubka Nanetta, g. Banovec je zelo lepo pel svojega Fantona, Marček (dr. Cajus), Janko (Ford) ter neodoljivi duo Zupan in Sancin (slugi). Kostimi bogati, inscenacija okusna. (Skratka: sijajna predstava! (Novo Doba, V. R.)

MANON JUL. MASSENETA

(Des Grioux je pel Jos. Rijavec, a Manono zagreška umetnica Nada Tončič). Že znana kreacija Jul. Betetta (grof) je ugajala tudi to pot z gosposkim nastopom in predvajanjem ter s toplim močnim organom. G. Janko je bil kot robustni, simpatični Lescaut le malce premočno očrtan. Ostali solisti (zlasti prijetni glas g. Russa (Jožka!) v vlogi Guiliota), zbor in orkester na mestu kakor zmerom. Režija g. Debeveca nas je začudila ponovno s prilično nespretno zamisljavo slike umiranja, a sicer ni stopila iz tradicije. (Novo Doba, V. R.)

... G. Betetto je ustvaril finega starega francoskega plemiča na svoj moštroski način. Glas mu je zvenel toplo in plemenito v širokih, lepo povezanih linijah. Zelo dober je bil tudi g. Janko kot Lescaut. Škoda da njegov glas ni bolje razvit v nižjem registru, ker sicer ima v polni meri ostale pogoje prvovrstnega pevca. (Hrvatski Glasnik, I. B.)

LOHENGGRIN RIK. WAGNERJA

... G. Betetto je zmagal z mladeniško lahko zelo naporno in visoko pisano vlogo kralja, s pojavo impozantem kot vedno. G. Primožič je dal svojemu sonornemu organu pretresljive akcente Teilmundovih duševnih konfliktov, a g. Kogejva je s divnim metalom svojega alta krepko izrazil demoksično črto Ortrude. Njima nasproti sta bila svetli par ga. Ksenija Vidalič idealna Elza, lepa kot figura, krasen sopran, blestec in izenačen, živa toplina in čustvenost, ter g. Francel, ki mu mora biti Lohengrin ena izmed najboljših vlog. Že omenjena temna prijetna barva njegovega tenorja, izraziti smisel za dramatično predavanje, umerjena igra in kakor izdesana pojava so dali stilski dovršenega Lohengrina, ki je s povestjo o Gralu del ploskanje na odprti sceni. Odlični ta wagnerški kvintet je vestno izpopolnil s svojim lepim glasom g. Dolničar. Zbori so izvršili glasovni pretežno nalogo glede ritma in intonacije z občudovanja vredno točnostjo, orkester, čeprav premalo številčen za Wagnerjeve zahteve,

je dal polnost in lepoto muziciranja velikih harmonij. Inscenacija vrio lepa... režija g. Primožiča odlična... (Novo Doba, V. R.)

... G. dr. D. Švara je izvršil velik posel kot dober strokovnjak in prefinjen umetnik. Orkester kajpak ni idealen za Wagnerjevo delo. Opažajo se se praznine zlasti v skupini pihal. Zbor je dobro opravil svojo težko vlogo. Najslabše je odšel svatbeno pesem (morda pa po krivdi režije), dočim je druga težka polifonska mesta obvladal prav virtuozno. Režija je v tradicionalnem Wagnerjevem stilu izvedena logično in estetski dosledno.

Naslovno vlogo je ustvaril g. Francel prav odlično. Trebalo bi dodati le še nekoliko herojskega patosa. Pevski je povsem zadovoljil. Ako mu piano in mezza voce dobiva več barve in zvoka, a najvišji register več sijaja in prodornosti, bo mogel ta mladi pevec izpolniti najlepše nade.

Glas g. Vidaličeve nima dovolj sile, da bi mogel v vseh momentih izpolniti velike zahteve teške vloge. Drugače se je odlikovala z muzikalnim in finim načinom petja, a glas ji zveni zveže in zelo prijetno. Igra ji je dobro izdelana, samo ponekod je bila preveč pasivna.

Krasna v vsakem pogledu je (Ortruda) g. Kogejva. To je bila kreacija velikega formata, najboljša njena vloga, ki so jo doslej videli in čuli.

(O Betettu in Primožiču točno isto kar kritika Nove Dobe.)

Opozoril je nase s svojim zvonkim glasom g. Dolničar (glasnik). Inscenacija stilsko in vrio efektivna... (Hrvat. Glasnik, I. B.)

WERTHER UL. MASSENETA

(Gostovala sta Rijavec v naslovni partiji in Elza Karlovac kot Lota). »Svojega precej pasivnega Alberta je odšel zanesljivo in z izrazito prijetnim organom g. Dolničar, g. Drago Zupan je dodal uspešno biedermajske osebo kot stari sodnik, a g. Ribčeva je ustvarila veselo in simpatično devojčko Sofijo; gg. Sladojčev in Perko kot Schmidt in Johann na mestu. Dirigent g. A. Neffat je dal poln relief delikatanemu tkivu Massenetavih harmonij. Pod njegovim mirnim in sugestivnim dirigiranjem se je orkester zopet odlikoval z značilnim muziciranjem, v katerem je bilo tudi močnih dramatskih vzponov in nežne poezije. (N. D.)

(NB. Prav posebno priznanje pišeta splitska kritika o Lotti gđ. Karlovac. Zelo umestno bi bilo, da jo čujemo še v Ljubljani, kjer je »Werther« ostal neizkoriščen!)

LA GIOCONDA A. PONCHIELLIJA

... Levji del uspeha je odnesel talentirani tenor g. F. Francel... Seveda je visoki B v Enzovi ariji »Nebo in vale, tako zvonko in krasno zapelvan, zaslužil burni in dolgi aplavz, toda ni bilo treba čakati nanj, da se prizna pevski in igralski kvalliteta g. Francja, ki je od prvega nastopa do zaključka prepeval s polno lepoto svojega izrednega grla in z razvitim smislom za fineše belkanta. Svojega viteza je dopolnil s svojo pojavo in primerno igro.

Gđ. Vera Majdič zaradi indispozicije ni mogla dati Giocondi potrebnega bleška, vendar jo je pela z lepim glasom in zanesljivo muzikalnostjo, spremljano po inteligentni igri.

G. Mila Kogejva je ustvarila izvrstno

Lauro, ki je melodijske fraze razvijala v širokih lokih, a v dramske momente prinašala ves zar svojega temperamenta in vso omamno lepoto svojega obsežnega in krasnega glasu.

G. Janko je bil pevski na višini kakor zmerom, a igralski realističen brez šablone. G. Betetto, pozdravljen s ploskom, je bil brez nedostatka glasovno in igralsko. Zbori izvršeni in zvočni, režija g. Poliča dobra, balet precizen in izvedbi manj uspel v koreografski zamisli poudinil figur. Kot ansambel razpolaga balet z izvr-

Posebne razstave na velessejmu

Posebna privlačnost letošnjega velessejma bosta pomorska in razstava slovenskih narodnih ženskih izdelkov

Ljubljana, 30. maja.

Na letošnjem pomladnem velessejmu bo tudi nekaj posebnih razstav, ki bodo budile izredno zanimanje obiskovalcev. Naj ob tej priliki opozorimo na dve posebni razstavi, ki bosta posebna privlačnost te velessejske prireditve.

POMORSKA RAZSTAVA

Posebno presenečenje pripravila obiskovalcem s svojo razstavo Združenje bivših mornarjev. Ta, izrazito mornarska organizacija, ki združuje številne odslužene mornarje, hoče s svojo razstavo seznaniti ljudi poljudno in učinkovito z zanimivimi strokami pomorstva, da bi tako zbudila v zaledju čim večje zanimanje za naše morje in ter utrdila pomorsko zavest.

Na razstavi bivših mornarjev bo nedvomno budila veliko zanimanje potapljaška oprema in prikaz potapljaškega dela. Potapljač mora biti ne le pogumen, temveč tudi primerno izvežban, poznati mora dobro razne naprave, ki se jih poslužuje pri svojem težkem in tudi nevarnem delu. Razstavljene bodo potapljaške priprave, ki služijo za potapljaško delo v raznih morskih globinah. Videli pa bomo tudi potapljaški zvon, kakršnega uporabljajo pri stavbnih delih pod vodo. Razstavljene bodo potapljaška obleka za delo do 30 m pod vodno gladino, pa tudi železna obleka za potapljanje do 100 m globoko.

Na razstavi bodo razstavljene predmete in potapljaško delo razlagali obiskovalcem poklicni potapljači naše mornarice.

Razstava ne bo imela le propagandnega značaja, temveč bo tudi zelo poučna, zato je treba ogled priporočati tudi šolski mladini.

SLOVANSKI NARODNI ŽENSKI IZDELKI

Velika razstava slovenskih narodnih vezenin na velessejmu pa mora privabiti k ogledu tudi najširše občinstvo. Ne bo zanimiva in zgornja je za žene in žensko mladino, temveč tudi za može, obrtnike, arhitekte in umetnike, ki jim bo nudila mnogo pobud ter idej pri njihovem

vrstinskih plesalkami, dirigiranje g. Poliča temperamentno, južnjaško razigrano. (N. Doba.)

EVGENIJ ONJEGIN P. I. ČAJKOVSKEGA

... Primožič je dal naslovni vlogi zopet eno svojih kreacij, ki se odlikujejo z nedelano veličino, resnično dramsko sugestivnostjo, primerno pevsko kulturo, a vsekakor tudi z impozantno pojavo plemiča. Tenor g. Banovec (Lenskij) se je odlikoval zlasti v silki pred dvojem in je zapel svojo arijo s krasnim fraziranjem in nezamračenim sijajem svojega blestečega lirskega glasu.

G. Betetto je ustvaril iz kratke vloge kneza Gremina pravo mojstrovino pevškega oblikovanja in bil nagradjen z burnim aplavzom.

Gđ. V. Heybalova, ki smo jo spoznali v »Eru«, je pokazala velik talent, zvonk sopran sijajnih višin, zanesljiv dramski čut in igri, zrelo kreacijo, dostojno rutinirane umetnice.

Ga. N. Španova ji je bila dober tovariš temne barve organa in z izdelanim predavanjem.

A. Neffat je izvedbi vtisnil pečat svojega individualnega pojmovanja, tiskale zvestobe, obče točnosti in izrazitih razpoloženj. Vprašanje inscenacije, deloma realistične, deloma stilizirane, ni bilo rešeno srečno. (N. D.)

... Gđ. Heybalova je bolj prinesla dramske nego lirski točke svoje vloge (Tajane). Sicer ji zveni glas vrio lepo in sveže ter je imel več prodorne sile kakor v »Eru« (NB. Po 16 urni vožnji skozi zadimljene tunele! Op. poroč.). S svojo igro se je dovoljno približala idealnemu liku Tajane.

(Glede Betetta isto, prav tako glede Primožičevega Onjegina, toda s kritično pripombo.) Pevski izraz bil povsem zadovoljeval, ako bi ton bil malo mirnejši in zvočnejši v višini. (Hrv. Gl.)

TRUBADUR G. VERDIJA

Toliko zanimanje je vladalo za to predstavo, da so bile že pred nekaj dnevi vse vstopnice razprodane. Naše kazališče se je pokazalo premajhno, da bi sprejelo vso publiko, ki je želela biti navzoča izvedbi popularne opere. Topot je bil atrakcija nastop sijajnega tenorja g. Francja, na se priljubljene umetnice gđ. Karlovac in mlade pevke gđ. Bašič. Kar se tiče g. Francja, on je vsa pričakovanja izpolnil v veliki meri. V toku večera je njegova kreacija rasla od dejanja do dejanja ter postajala vse dovršenejša. V 3. dej. se je približal docela uglejenemu povezanemu (legato) pevanju, ki je bitna oznaka belkantiističnega stila. Ako dodamo, da mu je glas v vsem obsegu zvenel v najkrajšem metalnem zvoku, prodirajoč zmagovito skozi masivni zvok orkestra in ansambla, je razumljivo navdušeno in dolgotrajno odobravanje v 3. dej. Znano »stretto«, kamen preizkušnje za vsakega dramskega tenorja, je odpel (dasi transpirano) z velikim poletom in pravim južnjaškim temperamentom ter ustvaril s tem višek večera.

G. Janko je razvil kot grof Luna vso lepoto svojega svežega lirskega baritona. Poleg Betetta se zna Janko bolj kot ostali ljubljanski pevci približati belkantiističnemu stilu. Zlasti lepo je zapel znano arijo in izzval toplo odobravanje na odprti sceni. Basist g. Lepša je pokazal kot Ferrando lepo glasovni material in primeren igralski talent. Dobri so bili v manjših vlogah ga. Špen in gg. Kristančič, Hvalstja in Sekula. Predstavo je odlično vodil dr. Švara, v komur se srečno družita strokovno znanje in močan umetniški temperament. (Hrvat. Gl.)

Te ocene naših solistov, dirigentov in vsega opernega osebja dajemo na uvaževanje na desno in levo... Po splitskih kritikah in odzivu splitske publike konstatiramo, da je žela naša opera prodoren umetniški uspeh.

nine čeških dežel, njih pestrost se pa prelija v poljske in ruske ženske izdelke. V svobodni Jugoslaviji slovenske žene, globoko narodno zavedne, streme, da bi se domača narodna obrit čim bolj razmahnila ter da bi nudila lep zaslužek ljudem. Razstava vezenin na velessejmu bo izredno bogata, lepa, pa tudi poučna ter v vsakem pogledu zanimiva. Zato opozarjamo že zdaj na njo.

Iz Kranja

— Trgovina z živino prepovedana. Ker se je v klavnicni ugotovila na enem govedu parkljevka in sliinavka je sres. načelstvo na podlagi zakona o žival. kužnih boleznih odredilo nekatere varnostne ukrepe. Tako je treba izvršiti na teritoriji občine popis živine, prepovedan je promet s parklji, hlevi, so pod zaporo, vsako obolenje živine je treba takoj prijaviti, živalski sejni so do nadaljnjega prepovedani itd. Dogon živine v občino je dovoljen samo za one živali, ki so namenjene za takojšnji zakol.

— Vodarino bo treba plačati. Občina bo prihodnji teden razposlala plačilne naloge za vodarino in sicer za čas od 1. januarja do 31. marca 1939. Vse lastnike opozarjamo, da naj denar čimprej nakazujejo po priloženih položnicah, ker se bo v slučaju neplačila voda strankam zaprla. Prav tako bodo razposlane tudi položnice za plačilo 3. polletne anuitete za novo pokopališče.

— Most čez Rupsčico je zaprt. Komisjsko se je ugotovilo, da je most čez Rupsčico t. z. »Učanon most« ni več sposoben za promet. Vsi del tega je most za vsak vozi promet zaprt in je prehod dovoljen le pešcem.

Pastirček brez sledu izginil

Litija, 30. maja.

Na Bregu pri Litiji in tudi po drugih krajih se govori o dogodku, ki se je priemeril pri gas ob zadnjem deževju. Že več dni pogrešajo 16letnega pastirčka Pečevega Foldeta iz Liberge, ki je služil pri posestniku Jugu na Bregu. Značilno je, da se je v četrtek raznesla vest, da so pogrešanega pastirja že našli v Zagorju, kamor ga je zanesla narasla Sava. Eden iz med Rusovih, kakor pravijo pri hiši po domače, je takoj odhitel v Zagorje, kjer se je pa prepiral, da ta vest ni resnična.

Najbolj zdej zanima vse, kako je nesrečnega fantiča doletela nesreča. Da ga je odnesla Sava, so tem prepričani vsi. Sprva je kazalo, da je fantiček le pobegnil in se je kam skril. Vzrok njegovega skrivanja naj bi bila ribarska mreža, ki si jo je fant izposodil, pa mu jo je odnesla Sava. Ko so mrežo našli v Maljaku, so nastale govorice, da se je Polde zbal posledic in je usel ter se šel domov skrit. Ko pa so povprašali, če je res doma pri starših, so dobili z Liberge odgovor, da ga ni.

Zdej je minilo že več dni in zato kažejo vsi znaki, da je nesrečnega ribiča potegnilo valovje s seboj Rusovi so obšli precejšen del obrežja proti Zidanemu mostu, a brez uspeha. Dobri poznavalci Save trdijo, da ga zdej, ko je Sava še tako visoka, ne bo vrgla na suho. To stori šele, kadar upade.

Iz Brežic

— Velika nepredvidnost. Na Vnebohod proti večeru in v noč pri nas ni gortela električna luč Krasne deželne elektrarne. Kino je moral odpovedati predstave in vrniti denar obiskovalcem, ki so si bili že nabavili vstopnice. Ves večer in vso noč je vodstvo KDE v Brežicah iskalo na progi 70 km defekt. Šele jutraj okoli treh se je ugotovilo, da je nekdo vrgel v žico visoke napetosti nekaj trdega. Po poizvedovanju monterjev KDE in brežiške orožniške postaje se je ugotovilo, da je na praznik popoldne vrgel 14-letni Ponedlak Jože in Sp. Pohance večjo leskovo šibo na žico električnega voda pri transformatorju v Sp. Pohanci pri Arčičah, kjer je visoka napetost električnega toka 20.000 V. Žica se je takoj vnela, začela goriti se pregrala in padla na tla. Tako je bil tok v vsej dolžini 70 km prekinjen in ni bilo razsvetljave. Tako je utrpelo vodstvo KDE okoli din 3.000 škoda. Naj služi ta primer za jaseu dokaz, kako nevarno je igrati se z električno žico, posebno okoli transformatorja in kakšne posledice lahko rodijo slabi prestopki. Posebno pa opozarjamo starše in varuhe, da bolj pazijo na svoje otroke, ker se lahko v takih primerih zgodi tudi smrtna nesreča.

Iz Kamnika

— Gori! — V četrtek zvečer je mime Kamničane razburil gasilski rog, ki je klical naše vrle gasilce na pomoč. V istem času se je oglasila tudi sirena tovarne Knaflič, ki je v dolgih, zategnjenih in zamolklih piških opozarjala ljudi, da se je nekeje v bližini Kamnika pojavil rdeči petelin. Vse je bilo razbujeno, po ulicah je nastalo živahno vrvenje, okna so se odpirala in silalo se je samo zaskrbljeno povpraševanje: »Kje pa gori?« »Na Duplici« je bil odgovor. Vse je teklo na Mali grad gledat, kje se kadi. Nastala so najrazličnejša uganjanja in nekateri najbolj vneti so iznašli senzacijo, da gori tovarna Remec na Duplici. Trumoma so drli proti Duplici, ali so se kaj kmalu osramočili morali vračati v Kamnik. Takrat smo šele zvedeli resnico. Nekaj primosena babinja je hotela napraviti samomer. Nanosila je na podstrešje svoje hiše butarice, jih zažgala in legla nanje. Seveda se je pri tem še bolj primosila, ko je že bila. Druga, ki jo je hotela rešiti je tudi dobila večje opekline. Obe so prepeleljali v bolnico, ogej pa so domači gasilci kaj hitro pogasili.

Tombola prvočlovekne gasilске čete v Kamniku, za katero vlada veliko zanimanje in ki je bila določena za binkoštno nedeljo, v primeru slabega vremena pa ponedeljek, je morala biti ponovno preložena. Vršila se bo nepreklicno in ob vsakem vremenu v nedeljo 4. junija. Nadejamo se, da se bo dež, ki nas te praznike tako nadleguje, do prihodnje nedelje ne večal padati. Na glavnem trgu je že bili postavljani oder za izklicavanje, pa bo moral počakati še teden dni.

— Proslava 70-letnice kamniške čitalnice. — Kakor smo že poročali, je letošnje leto jubilejno leto naše Narodne čitalnice. Letos poteka 70 let, odkar je bila ustanovljena. Kakor se vsaka taka obletnica primerno proslavi, tako bo tudi 70-letnica čitalnice letos proslavljena nadvse imenitno

in kar najslavnostneje. Za to proslavo si je odbor izbral 5. in 6. avgust. Na predvečer, t. j. 5. avgusta se bo vršila svečana akademija v dvorani Čitalnice, drugi dan 6. avgusta pa bodo razne občinstvo, sprejemi, sprejemi, zakuske itd., popoldne pa nekaj popolnoma novega, česar do sedaj še v Kamniku ni bilo in to je veselica na Malem gradu. Opozarjamo že sedaj vsa društva, da ta dan ne prirejejo drugih prireditev, da ne bo potem zopet zabavljanja in prerekanja, kdo je imel prvi rezerviran ta datum, kakor je to že v Kamniku navada.

Iz Zagorja

— Završni izpiti tretjega letnika obrtno nadaljevalne šole v Toplicah so se vršili v sredo. Komisiji pod vodstvom vršilca dolžnosti šolskega upravitelja g. Ivana Culota je predstavilo devet gojencev, ki so vsi izpiti prestali. Zaključek pouka na tej šoli bo v torek 30. t. m.

— Pomanjkanje vode v našem vodovodu povzroča prebivalstvu mnogo negotovnosti. Kot smo že večkrat poročali, primanjkuje vode posebno v višje ležečih predelih, a tudi v dolini je vedno več hiš brez vode. Zadnjič so se vzdignile žene iz kolonije in prišle pred občino zahtevati, da se temu napravi konec. V tej preobilici nebeskega blagoslova pa brez vode, to marikom ne gre v glavo. Vendar je temu tako, ker se po neklih naravnih zakonih pokažejo posledice dežja šele po enem ali tudi dveh mesecih ter se šele takra zbiralniki napolnijo. Mimo tega pa je tudi napeljava že iz vsega početka zgrešena, ker so premeri cevi od glavnega zbiralnika v Kotredžu premajhni, da nam morejo odvajati vode v polnem obsegu. Druga težava je zdej v napeljavi skozi Potokovo vas, kjer se radi izkopavanja premoških plasti zemlja seseda in so počile cevi, ki jih trenutno popravljajo. Velika naša občina bo pa šele takrat imela dovolj vode, ko bodo omenjene opozke cevi nadomeščene s širšimi, ko bo nek višje ležeči studenec zajet v obstoječi zbiralniki, prav posebno pa še, če bo imela občina sredstva, da bo zgradila nov vodovod iz velikega izvirka pri Strahovljah. Kakor zgeda bo to vprašanje v našo veliko žalost še dolgo na dnevnem redu. Vodovodni mojster pa s svojimi pomočniki napravi kar se pač napravi da in njega na pomanjkanju vode ne zadene nobena krivda, kakor nekateri napačno trdijo.

— Spominsko ploščo nepozabnemu kralju Aleksandru bo odkrilo naše Sokolsko društvo 20. avgusta t. l. Načrt zanjo je napravil arhitekt spinič iz Ljubljane tako, da bo v monumentalnem okras Sokolskega doma, čegar stopnišče bo prestavljeno vzporedno s cesto ter bo vhod na dolenji strani doma s čimer bo stavba močno pridobila. V teku so obširne priprave za to priilko. Bratska bližnja in daljna društva opozarjamo na ta termin z željo, da bi s svojo navzočnostjo in čim večjirju pripomogli do najdostojnejše in veličastne manifestacije manom naše največje svetlinje.

Slava 39. pešpolka

Celje, 30. maja. Na binkoštno nedeljo je slavil 39. p. p. svojo slavo v spomin na zavzetje Črne po oddelkih celjskega polka v koroskih bojih 1. 1919. Svečanost je bila letos ob dvajsetletnici koroskih bojev posebno veličastna in prisrčna. Okrog 400 članov krajevnih organizacij Legije koroskih in Zveze Maistrov v Celju se je zjutraj udeležilo v opatijski cerkvi žalne službe za padle koroske borce. Iz cerkve so krenili z vojaško godbo na čelu na dvorišče vojašnice kralja Petra pred spomenik padlim koroskim junakom. V sprevedu je nosil član Legije koroskih borcev in Malga-jev soborec g. Rajko Kotnik iz Guštanja, ki je imel na prsih pripet red Karadordjeve zvezde, v spremstvu svojih dveh bratrancev Kotnikov, prav tako koroskih borcev, slovensko zastavo, ki jo je imel junak Franjo Malgaj pred 20 leti v boju na Koroskem. Pred spomenikom na dvorišču vojašnice so se zbrali poleg koroskih borcev oficirski zbor, zastopniki civilnih oblastev in uradov, šol, korporacij in nacionalnih društev, med njimi Sokoli in gasilci v krajih, vojaštvo in mnogo domačega prebivalstva. Ko je opravil pravoslavni svečenik g. Bulovan pred spomenikom molitve za padle koroske junake, so zapeli pevci »Oj Dobrodober«, častni vod pa je od dal tri salve. Nato so se ves 39. p. p. in koroski borci postrojili na Dečkovem trgu. Pred Narodnim domom so se zbrali tudi komandant IV. armije armijski general Pantelje Jurisčič, inspektor pešadije divizijski general Vladimir Kostič, inspektor artiljerije divizijski general Teodosije Luković, komandant konjenice divizijski general Milan Milković in načelnik štaba IV. armije brigadni general Anton Lokar ter poveljnik 39. p. p. polkovnik L. L. Defar z oficirskim zborom.

Po obhodu postrojenih čet po polkovniku Defarju in armijskem generalu Jurisčiču je opravil opat g. Jurak katoliške molitve, vojak musliman muslimanske molitve, pravoslavni svečenik g. Bulovan pa obred rezanja slavskega kolača. Nato je polkovnik g. Defar nagovoril vojaštvo ter v lepih besedah podčrtal pomen slave, uspehe celjskega polka pred 20 leti v osvobodilnih bojih na Koroskem, počastil znane in neznane padle junake, jih stavil vojaštvo za zgled, čestitaval vojakom k slavi in vzkliknil Nj. Vel. kralju Petru II. Trije grozniki vzklikali vojaštvo so pretresli ozačje, vojaška godba pa je zaigrala državno himno. Potem je g. Rajko Kotnik s spremstvom obšel z Malgajevo častstijljivo zastavo postrojena četa in koroske borce in z lepim nagovorom izročil komandantu 39. p. p. g. polkovniku Defarju Malgajevo zastavo v varstvo, nakar se mu je g. polkovnik g. Defar zahvalil s prisrčnimi besedami in objabil, da bo 39. p. p. vedno cenil to zastavo in se ravnal po svetlih zgledih koroskih junakov, ki so bili polkovi pripadniki. Slednja je pred poslopjem sreskega načelnika pred komandantom armijskim generalom gosp. Jurisčičem velika in učinkovita parada celokupnega polka, rezervistov in koroskih borcev. V paradi, ki je zapustila globok vtis, je sodelovalo okrog 2.500 moč Nato je bila v Oficirskem domu zakuska, koroski borci pa so bili opoldne pogosteni v vojašnici. Popoldanska vojaška zabava na Glaziji je bila zaradi deževja odpovedana. Ob 21. se je pričel v Oficirskem domu zelo dobro obiskan in prijeten družabni večer, ki je lepo zaključil pomemben dan.

SLAB VREMENOSLOVEČ

V ponedeljek bo vetrovno, v torek solčno, v sredo pa dež. — Ne, tako pa ne bo šlo, — se zadere

Najlepši dan kanadskih petorč

Včeraj teden sta jih sprejela v Torontu angleški kralj in kraljica — Vsa kanadska in ameriška javnost se je zanimala za ta sprejem

Londonski kraljevski dvor je na eni strani kraj, kje se stikajo vsi deli angleškega imperija in dosega svoj družabni vrhunec, čeprav so sicer v vseh vladnih, upravnih, političnih in drugih zadevah samostojni kakor dominioni, na drugi strani je pa tudi družabno ognjišče. Ni moč govoriti, da bi dekleta iz višjih slojev prišlo v visoko družbo drugače nego s tem, da se predstavi na dvoru. Debut — predstavljajo se kraljici in kralju — je za anglosaški ženski svet eden izmed redkih najsvetlejših trenutkov v življenju, najmanj tako važnih mejnikov, kakor rojstvo, poroka in pogreb. To pa ne velja samo za Angležinje, temveč je to ideal visoke družbe v vseh delih imperija, pa tudi v Združenih državah.

Pet deklet iz Callandra, Totonta, Kanadca je izpolnilo tistega dne pet let. Sloveče kanadske petorčke Dionnove veljajo že od rojstva za čudežne otroke. Čudežne vsaj v tem, da se je posrečilo ohraniti jih pri življenju in zdravju. Petorčke so vzeli staršem. Njihov oče je sklenil nekaj dni po njihovem rojstvu pogodbo s podjetjem American Spearom iz Chicaga, da bodo njegove hčerke, čim nekolet odraslo, kazali v Chicagu v varietetju še v plenicih in sicer proti honorarju najmanj 50.000 dolarjev. Kanada je proglasila petorčke za narodne otroke, javnost se je zavezala skrbeti za nje in vlada je ustanovila poseben svet, ki odloča o vsem, kar naj se ukrene glede slavnih deklet.

Najpomembnejši dan

Callander je postal z rojstnim dnem petorč politično prediše. Stotisoči ljudi so že prišli gledat, kako se Dionnove petor-

čke igrajo. Samo lani jih je videlo 350.000 ljudi, ki so potrošili v mestu 17.500.000 dolarjev. Tako bogat vir dohodkov lahko postane pet otročkov, če se rode skupaj. In bilo je jasno, da jih morata videti na svojem posestvu v Kanadi tudi angleški kralj in kraljica kot največjo kanadsko privlačnost, saj so to edine petorčke na svetu. Jasno je bilo tudi, da so dan, ko bodo petorčke predstavljene visokima gostoma, za vso Ameriko najzanimivejši dan kraljevskega obiska.

Prihod angleškega kralja v Ameriko ima lahko politično ozadje in pomen. To zanima državnike v Evropi in Aziji, morata tudi nekateri ljudi v Washingtonu, v New Yorku ter v drugih novinarskih in političnih krogih Amerike. Gospo Dupontovo v Quebecu, gospo Smithovo v Winnipegu in milijone preprostih ljudi v Kanadi in v Združenih državah malo zanima kaj bo govoril kralj Jurij pred mikrofonom ali na oficijelnem banketu, pač jih pa zanima vsaka besedica, ki jo je izgovoril angleški kralj, ko so bile pri njem kanadske petorčke. Sprejem petorč je bil zgodovinsko najpomembnejši dan vsaj za Ameriko. Pomen tega dne se je vtisnil Američanom najgloblje v spomin.

Dr. Dafoe je imel skrb

K temu spada seveda tudi reklama pripravljena za dogodivskega dne. Dr. Dafoe, ki pazi na zdravje petorč, je od njihovega rojstva in je glede tega odločil, da bo poseben svet, je že v naprej izjavil, da pod nobenim pogojem ne bo dovolil, da bi prišle petorčke iz svojega običajnega okolja, kjer je v polni meri poskrbljeno za

njihovo zdravje, tudi če bi šlo za en dan. Ko sta hotela angleški kralj in kraljica videti najmlajše otroke na svetu, je dr. Dafoe izjavil, da bosta pač morala prispeti v Callander, kakor vsi drugi ljudje, ki hočejo videti to veliko privlačnost. Pozneje se je pa seveda dal pregovoriti, sprejel je povabilo kanadske vlade, ki je ponudila poseben malonski vlak s posebnim vagonom za petorčke za pot iz Callandra do Toronta in nazaj, dolgo 350 km. Vlada je tudi zagotovila vse varnostne ukrepe in dr. Dafoe je dobil njeno zagotovilo, da bo on predstavil petorčke angleškemu kralju in kraljici.

To je pomenilo veliko počastitev, na drugi strani pa tudi težke skrbi. Dr. Dafoe je imel polne roke dela, da je pripravil svoje varovance za sprejem pri visokih gostih. Vsa Amerika je prisluškovala njegovim poročilom, kako gredo priprave. Med petorčki je najbolj razposajena mala Emily. Ona baje ni hotela ničesar slišati o dvornih poklonih. Pred kralja in kraljico je hotela stopiti tako, da bi se postavila na glavo in nihče ji ni mogel te misli izbiti iz glave. Amerika, ki pred vsakim kobsarskim spopadom s največjim zanimanjem čita, kakšne skrbi ima favoritov manažer, je z velikim sočutjem čitala tudi vsako najmanjšo vest o skrbeh dr. Dafoe. Tudi to spada k ameriškemu značaju.

Konec dober, vse dobro

Včeraj teden je napočil dolgo pričakovani dan. Kakor na velikih tekmah, ko se ameriška javnost tako boji za svoje favorite, tako se je tudi ta dan končal v splošno zadovoljstvo. Novinarji so kar oblegali v Torontu poslopje mestnega parlamenta in na vse strani so šle brzojavke in telefonska poročila, iz katerih je ameriška javnost zvedela, da so bili nad sprejemom petorč pri angleškem kralju in kraljici vsi očarani. Kralj in kraljica se kar nista mogla nagledati dražestnih deklet, ki so stopile pred vika gosta z brezhbitnim dvornim poklonom. Vseh pet deklet se je poklonilo istočasno in v istem trenutku so jih tudi fotografirali. Potem so se jim pa razvezali jezički. Cecil je obdruževala kraljevo modro uniformo in položene gumbce, sestrice so se ji pa pridružile in kralj je komaj sproti odgovarjal na njihova vprašanja.

Potem so pa vse izjavile, da ima kralj zelo lepo in dražestno gospo. Anette jo je prva poljubila, potem so se pa opogumile še njene sestrice. Jele so poljubljati kralja in kraljico tako, kakor da imajo pred seboj svojo mamico in očka. Princessa, ki sta ostali v Angliji, so prinesle kanadske petorčke svoje fotografije, kraljici pa šopek. Kralj in kraljica sta prežvela prijetne trenutke, kanadske petorčke svoj debut, dr. Dafoe pa največji dan svojega življenja po osem dnevno, ko je pomagal petorčkam na svet. Kralj se mu je zahvalil, da tako vzornu skrb za petorčke. Laskavo je nagovoril tudi očeta in mater petorč, ki sta mu bila predstavljena. In vsa Amerika si je globoko oddahnila, da je šlo vse tako po sreči.

Kakšen bo konec sveta?

Dva slavna francoska naravoslovca pravita, da bo približno tak, kakršen je bil konec Atlantide

Že večkrat so si učenjaki in tudi navadni ljudje zastavili vprašanje, kakšen bo konec sveta. Odgovori na to vprašanje so bili različni. V Parizu je izšla nedavno knjiga A. Brachina »Zagonetka Atlantide«. Tudi pisec te knjige načelno vprašanje konca sveta in pravi, da je verjetno, da bo konec tak, kakršen je bil v pravih časih konec otokov Atlantis. Ni izključeno, da je bilo to vmesno ozemlje, ki je vezalo Ameriko z Evropo.

Brachine namreč domneva, da ni bajka pripovedovanja o inteligentnih in modrih prebivalci Atlantide, o katerih govorijo Platon in drugi klasični pisatelji starega veka, in da se po njihova tragedija morda ponovila z vso zemljo v daljni bodočnosti. To nazirajo, izraženo že tolikokrat, pa Brachine zavrača. Tudi nekateri sodobni astronomi in geologi domnevajo, da je obstoj Atlantide verjeten in da se danes konec pojasniti s premikanjem podzemnih sil. Samo Azori in Kanadski otoki naj bi bili ostali od velike celine, raztezajoče se od Južne Amerike do Egipta.

Sledovi po starih narodih v Ameriki so namreč tako podobni sledovom po predhistorični rasi, prebivajoči v Egiptu, da so najrazličnejše domneve deloma utemeljene. Razvaline velikih mest v južni Ameriki

ali Mehiki, podobnost med poedinimi predhistoričnimi mehiškimi in egiptskimi spomeniki, so privedli nekatere raziskovalce na misel, da je bila Mehika nekakšen ameriški Egipt. Na podobnost naletimo tudi v obredih, mitologiji, gradnji svetlišč in podobno. Prebivalci Atlantide so prodrli v Egipt in Sahara, kjer je Byron de Prorok leta 1932. odkril mavzolej kraljice Tauregov Tihimone. Kraljičino truplo, zavito v svilnen plašč, in ohranjeno dokaj dobro, daje slutiti, da je pripadala zelo napredni rasi.

Kakšen je bil konec Atlantide? Prebivalci so živeli srečno in imeli so vsega v izobilju pod zaščito boga Pozejdana, čigar krasni hram je stal vrh visoke gore. Nekega dne, tako domneva Brachine, so pa zvezdoslovi in magi opazili, da se je pojavil v konstelaciji Raka kometa. Postal je vedno večji in naenkrat se je jela zemlja tresiti. Čeprav ni pihal veter, so se dvigali iz morja ogromni valovi in butali so v bregove Atlantide. Prvotna radovednost se je kmalu umaknila grozi. S pomočjo optičnega telegrafa so ljudje zvedeli, da so jeli ognjeniki bruhati lavo, čeprav so geologi o njih mislili, da so že davno ugasnili. Valovi so zalivali že strme bregove in morskava voda je prodirala v gosto naseljena mesta.

Daleč v Južni Ameriki se je jelo dvigati iz zemlje pogorje, ki je neprestano narasčalo. Mesta kakor Filmanaco in njegovo pristanišče so se pogreznila v morje. Dokazano je, da je l. 9040 pred Krist. obala Južne Amerike dosegala višino 3.500 m.

Komet se je s strašno naglico širil, njegov rep je zakrival že polovico nebesklopa in nad zemljo je zaplesal strašen vihar. Mnogi ljudje so od groze zblazneli. Nekateri so poskakali v žarečo lavo, tekočo iz ognjenikov, drugi zopet so se zatekali v krmeke, kjer je bilo kmalu vse polno pijanih ljudi. Roparji so povsod plenili. Le nekaj hladnokrvnih ljudi je spoznalo, da se je približal konec sveta. Med splošno paniko se je jela v opoldanskih urah zemlja naenkrat trgati, ogromna zvezda, ki je šla mimo prej jasno žarela na nebu, je padla v obliki ogromnega meteora v ocean, daleč od zapadne obale. Stara zemlja se je stresla najmočnejše in val, ki je bruhnil iz morja po padcu meteora, se je s strašnim naglico prevrnil čez zemljo, dotle polno življenja. Atlantis se je pogreznila v morje. In v Južni Ameriki, na kraju cvetočih mest, so nastale gore, ki s svojim drevjem pokrivajo razvaline stare civilizacije.

Ali zadene konec vso zemljo? Brachine sicer samo drzno kombinira, toda Moureaux in Buffon, dva največja sodobna francoska naravoslovca, pravita na podlagi tega opisa, da bo približno tak konec sveta. Kristus sam je v napovedi sodnega dne dejal: In takoj po strahotah teh dni bo sonce zatrenilo in luna ne bo dala svoje svetlobe, zvezde bodo padale z neba in moči nebeske se bodo majale.

Zamenjava oseb

Čudno ločitveno tožbo so imeli oni dan na sodišču v Toursu. Učitelj Pierre Greard zahteva ločitev zakona zaradi zamenjave oseb. Poučeval je na šoli v neki gorski vasi. Zdelo se mu je, da je daleč od mesta in kulturnih središč, osamljen in zapuščen. Zato se je lani pozimi oženil. Objavil je v listih oglas in dobil nanj sedem odgovorov. Skrbno jih je proučil in skušal uganiti značaj deklet, ki so odgovorila na njegovo ponudbo. Slednjič se je odločil za neko dekle iz Toursa. Vseč mu je bil njen slog in pismo, iz katerega je sklepal, da ga je pisala intelektualka.

Tako se je začelo dopisovanje, ki je trajalo deset mesecev. Letos v marcu je Greard brzojavil, da pride v Tours. Na kolodvoru sta ga pričakovali dve sestri, deklet, ki je pisalo pismo in njena sestra učiteljica iz Loir et Cher. Dekle je bilo učitelju prav tako všeč, kakor njena pisma. Zasnubil jo je že naslednjega dne. Potem se je pa odpeljal nazaj, v vasi je najel hišo, jo opremil in zadnje dni marca se je v Toursu oženil.

Toda samo teden dni je trajalo zakonsko življenje in že je učitelj obžaloval svoj korak. Razočaranje je bilo popolno. Zena ni bila niti izobrazena, niti nežna, kakor je sklepal učitelj iz njenih pism. Za literaturo, o kateri je tako navdušeno pisala, pa sploh ni imela nobenega smisla. Greard se je jel bati bodočnosti in hotel je o tem spregovoriti z ženo, ko je slučajno dobil v roke pismo, ki ga je pisala njena sestra. Takoj je spoznal pisavo in slog pisma, ki mu jih je pisala njegova žena kot dekle. Zahteval je pojasnilo in žena je priznala, da je pisala pisma njena sestra. Tudi sestra je to priznala. Zaradi zamenjave oseb zahteva zdaj učitelj ločitev zakona.

Poštni golobi in ptice roparice

Če izpustimo poštne golobe na veliko daljavo, ne dosežejo višjega cilja. Mnogi se med potjo izgube. Po dolgih izkušnjah lahko rečemo, da je še sreča, če se vrne z dolgega poleta vsaj štiri petine poštne golobov. Rejci poštne golobov so v splošnem prepričani, da zadene tu krivda ptice roparice, ki med potjo golobe napadajo. Proti temu mnenju nastopa dr. Erich Schönagel v reviji »Deutscher Falkenorden«.

On se sklicuje pri na opazovanja strokovnjakov, med njimi Uttendörferja, ki je 40 let preiskoval perje in ostanke po pojedanih krakuljah. Na krajih, kamor se spuste te roparice, k svojim poječinam, je našel zelo redko golobje perje. Nekakšno izjemo bi mogel tvoriti skot-selilec, zlasti kjer gnezdi blizu golobnjakov. V hudih zimah se zateče sokol po hrano tudi v velika mesta in tu gotovo preganja tudi vse golobe. Toda skot-selilec je zdaj že tako redka ptica da ga ne moremo smatrati za resnega škodljivca golobov.

Zato odklanja dr. Schönagel zahtevo rejcev poštne golobov, naj bi se razveljavil zakon, ki odreja zaščito sokola-selilca v vse leto. Sicer je pa ugotovljeno, da se znajo odpraviti poštne golobe, ki so že kdaj naleteli na ptice roparice, spretno umikati. Roparicam podležejo večinoma mladi golobi. Med vojno ko pridejo poštne golobe do veljave sploh ni moglo izbiti v vojnem pasu ptice roparice. Zato je treba imeti za tak primer golobe, ki so več ali manj že vajeni srečanj z roparicami in ki se jih znajo kakorkoli ubraniti.

Sreča v nesreči

Krško 30. maja

Zadnji čas čitamo skoraj vsak dan o prometnih nesrečah v vseh krajih naše banovine. Kdo je temu kriv ali malomarnost vozačev ali naše cestne razmere, je težko reči.

V petek popoldne okrog dveh se je pripetila na državni cesti Radeče-Krško pod Impolskim gradom nesreča, ki bi bila terjala dve človeški življenji, da ni bilo sreče v nesreči. Ko je namreč Fedran Ivan, službujoč pri Caslu Martinu iz Gornjega grada vozil s bencinom avtomobilom, polnim moke in tovornim proti Radečam, je na ostrem ovinku pod Impolskim gradom zapazil naenkrat nasproti prihajajočo tovornjo avto sodavčarja Dolenska iz Krškega, katerega je vodil Zibert Franc. Da bi se izognila nesreči, sta oba voznika zavila močno na desno pri tem pa je Fedran zavolil preveč na rob ceste in je avtomobil strmoglavil 12 metrov globoko pod cesto. Med padcem se je avto obrnil dvakrat okrog svoje podolžne osi in zopet obstal na tleh na kolesih, komaj 2 metra od roba Save, ki je na tem kraju globoka in deroča. Da ni bilo tam grmovja, ki ji zadržalo avto, bi ta treščil v Savo ter bi sofer Fedran in njegov pomočnik Kranjc, ki sta bila zaprti v kabini, utonila v Savi.

kajti nesreča se je odigrala tako hitro, da sednja dva nista utegnila niti pomisliti, da bi skočila iz avtomobila. Dočim je Fedran ostal skoraj nepokodovan, je dobil njegov pomočnik Kranjc rano na glavi in lažji pretres. Avto sam pa je močno pokodovan ter trpi lastnik, po izjavi soferja Fedrana, skoraj 6000 din škode.

Na kraju nesreče se je zbralo kmalu mnogo okoličnikov, ki so pomagali spravljati avto na cesto, kar se jim pa do večera ni posrečilo.

Kdo je prav za prav kriv nesreče, bo pokazala preiskava. Mnogo je temu kriva tudi cesta, ki se vije v ostrih serpentinah okrog 12 metrov visoko nad Savo, pa ni zavarovana z ograjo, poleg tega pa je še zelo ozka in slaba, kakor je naš list že pred kratkim poročal. Upajmo, da bo ta nesreča, ki se je zaenkrat še tako srečno končala, opozorilo merodajne činitele na to, da je nujno potrebno popraviti in zavarovati to cesto.

Iz Krškega

— Bančnik in Liparjeva prepeljana v zapor v Novo mesto. Citateljem »Slovenskega Naroda« je gotovo še prav dobro v spominu grozni zavrtni umor posestnika škvarca Jožeta iz Kalo-Nakla, katerega je prišel torkel zvečer ubiti Banč Franc za 500.— din, ki mu jih je izročila Lipar Marija, služkinja pri škvarcu, ker ji slednji ni hotel priznati preužitka. Preiskava je končana in sta bila oba zločinci prepeljana pod močno žandarmerijsko eskorto v Novo mesto, kjer bosta tudi sojena. Škvarčeva žena in njena nečakinja pa sta bili včeraj izpuščeni iz zaporov ter sta oproščeni vsake sumnje, da sta bili soudeleženi pri umoru.

— Požar v Vrbinski vasi. Pred dnevi je okrog 1 ure ponoči izbruhnil požar pri posestniku Omerzi Martinu, ki mu je uničil vse posestvo. Gospodar se je rešil s svojo družino iz gorečega poslopja, vendar pa ni mogel ničesar rešiti iz goreče hiše, posebno ker je bila hiša lesena. Požar je izbruhnil pri dimniku v podstrešju, ki že dolgo ni bil očiščen. Škoda, ki znaša okrog 20.000 din je le delno krita z zavarovalnico.

— Strela mu je ubila kravo. Med nedeljsko nevihto, ki je tako strašno prizadelja naša srez, je na Gori sv. Lovrenca strela udarila v oreh kraj hleva posestnika Levičarja Jožeta od koder je švignila v hlev, kjer je ubila kravo. Lastnik trpi precejšnjo škodo, posebno, ker je meso neuporabno. Krava bi bila namreč te dni vrgla teletčka.

— Banovinski uradniki so zborovali. Pred kratkim se je vršil v Krškem občni zbor banovinskih uslužencev za srez Krško, katerega se je udeležila velika večina uradništva in upokojencev. Iz Ljubljane je prišel kot delegat viš. rač. svetnik Joža Pirc, ki je podal kratko poročilo o delovanju in smernicah društva. Med drugim so bile na vrsti tudi volitve odbora, ki pa je ostal z malenkostnimi spremembami isti z g. Vikijem Zabkarjem na čelu. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da se vse uradništvo udeleži občnega zbora društva za Dravsko banovino, ki bo v kratkem v Celju. Občnega zbora se je udeležilo veliko število gostov iz vsega sreza, katerim so domačin priredili popoldne zabave izlet v našo bližnjo okolico.

— Teren za novi krški most sondirajo. Sreski čestni odbor je pred kratkim začel preiskovati teren, kje bi zgradili novi most preko Save, kajti sedanji lesen most je za sodobni promet že nemogoč in skrajno slab tako, da je morala oblast prepovedati čeznje ves promet za težje tovorne avtomobile. Zailbog se prevozniki te prepovedi ne drže in bodo kljub prepovedi vozili menda toliko časa, da se bo zgodila težka nesreča. Kakih dvesto metrov nižje od sedanjega mosta, kjer je predvideno, da naj bi stal novi most, že vrtajo v globino. Dočim so na kranski strani naleteli takoj pod vrhom na trda skalna tla, so morali na štajerski strani vrtati v globino 18 m, kar kaže, da se kamenita plast počevno spušča proti štajerski strani. Govorice, da bodo most kmalu začeli graditi, so neosnovane, ker še niso za izdelani niti načrti.

Radioprogram

Petek, 2. junija

12: Za naše prijatelje (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Ženska ura: O otroških gledal. predstavah (ga. prof. S. Trdnja). — 18.20: Ameriški Slovenci igrajo in pojo (plošče). — 18.40: Poljudna navodila o zaščiti proti zračnim napadom (g. Bedrač Janko). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Dijkom planincem za počitnice (g. Pavel Kunaver). — 20: Pevski zbor »Ljubljanski zvon«. — 20.45: Iz opernega sveta (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

Florence Riddellova:

Nevarna ljubezen

Arudi ne bo dovolil, da bi nama storil kdo kaj žalega! Te nedolžne besede so se zarezale v izmučene Fenelle možgane kot oster nož in priklicale so ji v spomin vso tisto grozo, ki jo je čakala morda že čez nekaj trenutkov. Vsa obupana se je ozrla okrog. Oh, bože, če bi mogla pobeigniti od tod. Toda naenkrat so ji kolena klecnila in omahnila je na blazinico. Pobeigniti od tod in pustiti tu Dereka, prepustiti ga neizogibni smrti? Ali pa celo mukam? Saj bi bila taka njegova usoda in sicer že v trenutku, ko bi Arudi odkril njen pobeg. Ali bi mogla pobeigniti tudi če bi ta strašni dom ne bil tako strogo zastražen? — Tudi če bi se ji na široko odprla pot k varnemu pobegu. Ni si več upala razmišljati o tem. Streti, zatrei mora vse te misli, ki jo slabe in mučijo.

— Povejte mi kaj Zora! je vzkliknila poveljujoče. Povejte mi, kaj vse ste doživeli v puščavi? In Zora je ubogala, presenečena sicer, toda ne da bi se protivila.

Bili so strašni dnevi, ko so me ti Arabci ugrabili. Ne morem vam povedati, kako strašno sem se bala. Ko sem jela kričati, so mi s čunjo zamahili usta. Sicer mi pa niso storili nič žalega. Tako daleč bi se nikoli ne spozabili, ker so se bali Husseina, Arudijevega brata, a k Husseinu so me vodili.

Avto je vozil hitro, zelo hitro, miss Grayeva. Pe-

35

ljali smo se vso noč in tudi naslednji dan smo se ustavili vedno le za nekaj časa. Ponoči so mi vedno postavili v puščavi šotor, kjer sem spala. Slednjič smo prispeli do Husseina, do kraja našega plemena, daleč proti jugu od tod.

— Kako grozni trenutki so morali biti to za vas. Je izpregovorila Fenela mehanočno. Komaj, da je slišala to, kar ji je pripovedovalo arabsko dekle. Zorino drobno temno obličje je zažarelo v prijaznem smehljaju.

— Saj sem vedela, da pride Arudi, da me bo rešil, je odgovoril skromno. Arudi je svečano obljubil, da me bo ščitil. A Arudi nikoli ne preliči svoje obljube.

A Fenella je zopet zadržala. Pred njenimi duševnimi očmi se je pojavila podoba Arabčevega obraza — trdega in skrivnostnega.

Zora je pa nadaljevala: Hussein je tudi vedel, da pride Arudi pome in zato me je poslal proč v skrivališče daleč tja v puščavo. Tam sem bila noč in dan strogo zastražena. Toda naše plemo nima rado Husseina, ker je zloben in krut. Raje bi imeli za svojega vladarja Arudija, kajti njega spoštujejo in ljubijo. In tako, ko je prišel k njim, je bilo vsem jasno, da bi lahko postal njihov vladar. In strmoglavil svojega brata Husseina je to spoznal in strašno se je razsrdil. Sklenil je umoriti Arudija. Toda Allah je varoval moža, ki ga ljubim.

Fenella jo je začudeno pogledala. Čudni prizvok tega mehkega glasu jo je ganil in ji za hip pregnal skrbi. Zora ljubi tega mrkega suroveža, ki nima nobenega sočutja s tistim, ki mu je storil kaj žalega — tega suroveža, ki hoče da bi grešnik

trpel s tem, da bo žrtvovan nedolžen človek, tega sadista, ki z zadovoljstvom gleda tuje solze in tuje trpljenje.

Videč začudenje v očeh mlade Angležinje je arabsko dekle ponosno dvignilo svojo drobno glavo.

— Da, to je mož, ki ga ljubim. Allah ga je ustvaril zame in jaz mu bom verno služila — ničesar ne bom zahtevala od njega. Vse mu bom rada dala. Toda ona, — ta žena z obrazom kakor mleko in z lasmi kakor blede solnički žarki — ona ga je očarala, ona mu ničesar ne nudi, pač pa vse jemlje. Oh, kako naj živim in gledam vse to. To mi trga srce. Nekega dne podležem svojemu gnevju in mislim, da bi jo mogla potem ubiti. Ona je namreč napravila iz mojega dragega gospoda prah pod svojimi nogami. Napočil pa dan, ko zaide predaleč. Potem se bo ta prah dvignil izpod njenih nog, se razraste v velik oblak in ta oblak jo bo zadušil, v njem bo našla strašno smrt.

— Oh Zora, ne govorite tako, je vzkliknila Fenella.

— Toda nežna usta arabskega dekleta so postala naenkrat trda.

— Zvezde so mi povedale, da se bo tako zgodilo, je nadaljevala. Proti zvezdam bi se ona zamažala, povedale so mi, da bo padla iz svoje višine, jaz pa da se dvignem visoko, visoko do vsega po čemer sam tako dolgo hrepenela in za kar sem tako dolgo molila. Samo ona zadržuje Arudija tu, samo zaradi nje se Arudi ne vrne v svojo ljubljeno puščavo. Toda vrnil se bo, nekega dne se vrne v puščavo in — k meni.

— To je zapisano v zvezdah, je odgovorilo arabsko dekle. Zvezde kažejo vsakemu človeku pot, ki jo mora hoditi, pa naj hoče ali ne.

— Kaj pa sidi Arudi, ali tudi on ve to? Zora je skomignila z rameni.

— Morda, je odgovorila — tega ne vem. Kako bi mogla to vedeti? Na svetu je mnogo mož, ki hočejo nalašč kreniti s poti, katero so jim označile zvezde. Arudi, ljubi evropske poto. Toda nekega dne, postane iz njega zopet pravi Arabec. Kri njegovih prednikov bo končno zmagala, in potem...

To je pa bila stvar, pri kateri si Fenella ni upala vztrajati. Zato je brž prekinila arabsko dekle: — Saj ste vendar vi sami dekle evropske civilizacije, Zora.

Zora je skomignila z rameni in se ironično nasmešnila.

— Ker si je on to želel. Poslal me je v francosko šolo, ki sem jo sovražila. In tam sem se morala učiti mnogih neumnosti. Da bi mu bila všeč, da bi ga razveselila sem se delala, da je iz mene res že postalo tako prsmuknjeno evropsko dekle, ki puavi: »Kako kaj gre« in meče žogico čez mrežo na travi, da je potlej vsa rdeča v obraz, in vsa premočena. Ah, kako mi je bilo to težko! Arudi pa seveda ni mogel slutiti, da divja v mojem srcu ne samo gnev, temveč tudi hrepenenje po teh toplih nočeh v puščavi, po mojem lastnem divjem plemenu, po moži moje krvi, ki bi mu rodila pogumne sinove, da bi vodili plemena Arabcev v boj proti tem vražjim Francozom, ki govore skozi nos in nam krajejo našo zemljo.